

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vrata dva sveder, izvenredni modelji in pravilni.
Iskareni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglašne 40 vin.
za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame I K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priklji znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritrilno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 500 po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Veliko manifestacijsko zborovanje za naše meje

pridei Jugoslovanska dem. stranka v Ljubljani danes v torek, dne 10. junija ob 8. uri zvečer v Mestnem domu. Na dnevnem redu

je poročilo o položaju v Parizu. Poročajo: poslanec dr. Novak, poverjenik dr. Ravnihar in podžupan dr. Triller.

Dr. Karel Triller:

V Parizu.

Ker bova s tovarišem dr. Ravniharjem itak na današnjem shodu JDS. polagala podoben račun o delu in uspehu slovenskega medstrankarskega odposlanstva v Parizu, naj zadošča na tem mestu v svrhu pravilne orientacije naše javnosti sledeče kratko situacijsko poročilo.

I.

Pred vsem dve besedi o sestavi, ustroju in delu delegacije SHS na mirovnem kongresu. Najodličnejši član naše delegacije g. knezoškof dr. Jeglič, ki se je vrnil že v soboto zjutraj, je v nedeljskem „Slovenecu“ v topilih besedah branil delegacijo in zlasti njene slovenske člane pred očitki nedostatkne energije in delavnosti, s kakršnimi se je v zadnjem času od nepoklicane in neinformirane strani napadalo celo delegacijo ali pa posamezne člane. Izvajanja g. knezoškofa, kateremu je dolžan narod veliko hvalo za njegovo udeležbo na trudopolni intervenciji v Parizu in za izredno gorečnost, s katero je podprl naše delo, podpišem v polnem obsegu. Slovenska člana po načelu plemenske paritete sestavljene delegacije, dr. Zolger in dr. Rybář iz polnopravne svojosti v najodličnejši meri ter uživata pri branitvi slovenske meje in naših specialnih plemenskih interesov brezpogojno podporo svojih srbskih in hrvaških tovarišev. V tem pogledu vlada v delegaciji, kateri je pridelen kot generalni tajnik Slovenec dr. Bogomil Vošnjak, najvzornjša solidarnost in pripravljenost, da je govoril predsednik delegacije Nikola Pašić go to resnično, ko nam je zatrieval, da brani delegacija z isto vno zadnje slovensko selo na Koroškem in Primorskem, kakor srbsko mejo v Banatu in Makedoniji. Vsi očitki zanemarjanja oz. zapostavljanja naših plemenskih interesov od strani kate teragakoli člana delegacije so torej vseskozi neutemeljeni. Tudi v strokovnih sekcijah so

Slovenci odlično zastopani. Naj imenujem le imena: generalni konzul dr. Shwegel, kontraadmiral Šusteršič, kapetan Wilfan, dr. Brezigar, dr. Zupančič, inž. Mačkovšek, dr. Ehrlich, prof. Juvancić itd. Paralelno z državno delegacijo deluje Jugoslovanski odbor pod predsedstvom dr. Trinajšića, čigar najodličnejša slovenska člana sta dr. Gregorin in T. Šorli in ki si je stekel posebne zasluge za pronačrpano literaturo. Ta literatura, obsegajoča nad 60 knjig in brošur v francoskem in angleškem jeziku je, v kolikor smo se zamogli v naglici poučiti, temeljita in izčrpna.

Če torej delegacija vzlic temu ne bo mogla doseči onih uspehov, katere je narod po pravici pričakoval ter ne bo mogla zabraniti krvave amputacije našega plemena, potem to ne bo ni najmanj njena krivda, temveč zgolj krivda neugodnih razmer in prevelike moči naših neprijateljev. V prvi vrsti Italije. Takozvani mali narodi so na pariški konferenci brez glasu in brez soodločevalne pravice; oni niso kompacienti, temveč zgolj objekti odločitve takozvane četvorice (Amerika, Angleska, Francoska, Italija), ki jih k večjemu zasliši, potem pa odločuje o njihovi usodi sama, brez njih in preko njih. V tem težavnem položaju smo ne le mi Jugoslovani, temveč so tudi Belgijci, Čehi, Poljaki, Romuni in Grki. Za nas je pač največja nesreča, da na kongresu ni slovenske velesile Rusije...

II.

Situacija ob našem prihodu v Pariz je bila glede slovenskih meja naravnost obupna. Pogajanja z Italijani na podlagi znane Wilsonove črte, ki naj bi nam rešila vsaj Idrijo, Cerkljo, Postolno, reško železnico in velik del Istre in ki nam je definitivno priznala Reko, so bila dospela na mrtvo točko, ker so Italijani odločno vztrajali na Reki ter vrhu tega zahtevali kompenzacijo na Gorenjskem! V največji nevarnosti je bila tudi cela Koroška, izvzemši Moziško dolino in že je bilo tiškano poročilo teritorialne komisije četvorice, predlagajoče mejo med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo sedem kilometrov vzhodno od Podrožčice mimo Moziške doline na Strojno, dočim je imel ostati „triangle Assling reserve“. To se pravi v suhih besedah povedano: celi teritorij bohinjske železnice do jesenškega predora in doli do Stola naj bi pripadel Italiji, onkraj predora pa Nemški Avstriji! Naša delegacija bila je na kraju svojih sil in pomoč naše deputacije reprezentirajoče glas celokupnega naroda, je bila nad vse dobrodošla. Takoj prvi dan po našem prihodu se je v posebni plenarni seji delegacije določilo na podlagi izčrpnega situacijskega poročila delegatov Pašića, Vesniča in Zolgerja smernice naše pomožne akcije. Konstatiralo se je

doglasno, da je ključ pozicije pri Amerikancih, ki so na podlagi skrajno tendencijsnega poročila znanega polkovnika Milesa zavzemali glede Koroške za nas povsem neugodno stališče ter trdovratno odklanjali celo skrajni kompromisni predlog naše delegacije, naj se nam brezpogojno prisodi vsaj mejno črta Kepa — zapadno blaškega jezera — Rožek — južno obal vrbskega jezera — Glanfurt — severna meja velikovškega okraja — Labud — štajerska meja. S tem predlogom je bil zvezan junktim za pogajanja na podlagi Wilsonove črte in zlasti tudi glede jugoslovanske Reke. Pod vodstvom nemurnega dr. Shwegla smo obiskali pred vsem merodajne ameriške teritorialne eksperte, vseučiliškega profesorja Daya, Seymoura, Kernerja in Johnsona, od katerih sta bila našim težnjam prva dva močno nasprotna, dočim je bil Johnson še neodločen in le Kerner naš stari prijatelj. Pobjli smo z vso silo ameriško tezo ekonomske nedeljivosti takozvane celovske kotline (bassin de Klagenfurt), ki obsega celo slovensko Koroško izvzemši kanalsko in zliško dolino na emi in moziško dolino na drugi strani in kjer so zahtevali Amerikanci skupni plebiscit pod kontrolo internacionalizirane komisije, v kateri bi bili seveda imeli prvo besedo Italijani. Kako bi moral izpasti tak plebiscit spriči dejstvu, da je izkazalo zadnje ljudsko štetje na dotičnem teritoriju poleg 74.000 Nemcev le 57.000 Slovencev, to leži na dlani roke. Izgubljena bi bila cela Koroška in meja potisnjena na Karavanki. Potem bi se pa odločila tudi usoda rezerviranega „triangle Assling“ po italijanskem ukusu. Posrečilo se nam je prepričati ameriške eksperte in za njimi tudi desno roko Wilsonovo, kolonela Housa o krivičnosti krivičnosti ameriške teze in naša delegacija je na podlagi paralelne energične akcije delegatov Zolgerja in Vesniča dosegla, da je četvorica v pogodbo z Nemško Avstrijo sprejela začasno mejo mesto, kakor je bilo že sklenjeno, južno celovske kotline t. i. Karavank, severno mejo imenovane kotline, torej našo prvotno revendika-cijsko črto, dočim je ostala celovska kotlina „reserve“; tudi so se eliminirale iz pogodbe za nas neugodne določbe glede načina plebiscita. Na podlagi tega, v danih razmerah velikega in brzega odločilnega uspeha so potem ameriški eksperti izdelali nov načrt, po katerem naj bi se plebiscit izvršil ločeno, to je v pretežno slovenskem delu, ki je naša delegacija zahtevala, kakor zgoraj popisano brezpogojno, posebej, in v Celovcu z ožjo okolico posebej. Vztrajali pa so na zahtevi, da mora prevzeti upravo obeh delov liga narodov in da se mora celi teritorij od obeh strank vojaško izprazniti, uprava pa izročiti zvezi narodov, v kateri bi seveda zopet igrali prvo vlogo — Italijani. Mi smo seveda tudi ta projekt odločno odklonili in končno se je rodila

nova misel, katero je sprožil dne 4. t. m. „Le Temps“, da naj se namreč od nas brezpogojno zahtevani del izroči takoj pod našo popolno suvereniteto, prebivalstvu pa naj bi se pridrži pravica, da v roku šestih mesecev izjavi, če-l hoče ostati pod kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slovencev, ali pa zapusti to državo ter se priključi Nemški Avstriji. Naobratno pa naj bi se severni del kotline, to je Celovec z ožjo okolico priključil takoj Nemški Avstriji s pravico, da v šestih mesecih izreče zahtevo po združitvi z našim kraljestvom. Odločitev o tem projektu je bila ob našem odhodu še v rokah Wilsonovih, ki je napravil na nas vtis, da nam načeloma ni nenaklonjen, pozitivno obljube pa nam ni dal nikakršne. V koliko je med tem časom okupacija Celovca po naših četah situacijo izpremenila in eventualno zboljšala, to je po mojem mnenju danes še težko presoditi. Upajmo!

III.

Meja z Italijo. Tu je bilo stališče naše delegacije z vsega početka neizmerno težko, da ne rečem obupno. Zoper Italijo, ki ima v žepu londonski pakt, na svoji strani skoro vse francoske in najvplivnejše angleške liste in ki preti s svojo, danes ba je v Evropi najmočnejšo in najzanesljivejšo armado (vsaj Francozi verujejo v to!), je očividno tudi Wilson brez moči, zlasti ker množično vplivni ameriški Italijani z vso silo podpirajo njemu sovražno in zelo nevarno republikansko agitacijo v Zedinjenih državah. Videti je skoro, da zoper italijanski imperi-alizem Wilson sam nima drugega orožja, nego pretinjo, da zapusti Pariz ter prepusti Evropo njeni usodi! Odtod pritisk od ameriške strani na naše delegacije, naj skušajo na vsak način priti do sporazuma z Italijo in odtod tudi ameriška ideja, ki je, kakor bomba padla v javnost prve dni po našem prihodu v Pariz — ideja samostalne reške države — etat tampon — ki naj doseže, da bo italijanski volk sit, jugoslovanska ovca cela in rešen Wilsonov prestiž. Pravo Kolumbovo jajce!

Danes je ta samostojna država pod protektoratom lige narodov že gotova stvar in gre le še za določitev meja in za način uprave. To je žalostno dejstvo. Naša delegacija skuša spraviti v okvir te države kolikor mogoče naših krajev, ki bi sicer celo po Wilsonovi črti morali pod Italijo, v ostalem pa bi je krvav boj, da zboljša Wilsonovo črto, oziroma da reši, kar se še rešiti da. Upanje je, da se reši Idrijo in Postojno in še kaj malega, gotovega pa ni ničesar, nego to, da je izgubljena cela Koroška, morda izvzemši Cerkljo in da je izgubljena tudi Vipavska dolina. Vse dokazovanje, da bo ta uboga dolina pod Italijo ekonomsko ubita in vse zahteve uveljavljenja narodove volje potom plebiscita tudi proti italijanskim pretenzijam, bile so bob ob steno.

O tem smo se do dobrega uverili tudi mi na podlagi naših intervencij pri Francozih in Angležih.

Tu nam preostaje samo upanje v našo lastno moč in v — bodočnost. Ko je bila Francoska na vrhuncu krize, izpregovoril je Georges Clemenceau v parlamentu te — le krilate besede in vili ž njimi narodu v žile novih moči: il faut croire, il faut espérer pour être fort; il faut aimer, il faut croire, il n'y a pas d'autre secret de la vie.

Ne pozabimo jhi tudi mi teh besed, mi v rešeni in neodrešeni domovini.

Dr. Fran Novak:

Utisi iz Bruslija in Pariza.

Pariz, 3. junija 1919.

Leta 1914 sešla se je prvič takozvana internacionalna parlamentarna konferenca v Brusliju. Konferenca ima nalogo, da ugotovi mednarodno važnost raznih gospodarskih vprašanj, pri čemur se sprejemajo zadevni predlogi in sklepi. L. 1914, so bili zastopani tudi parlamenti Avstrije in Nemčije. Nemški poslanci so takrat — junija meseca — se povdarjali miroljubnost nemškega naroda, par tednov kasneje pa so vdrli v Belgijo. Lani se je vršila ta konferenca v Londonu, predani v Rimu, letos zopet v Brusliju. Kakor vse kaže ima od-slej biti ta konferenca le konferenca poslancev iz parlamentov alijanih držav, drugi so za enkrat izključeni. To je naravno. Nemcev ne pripustijo k skupni mizi — dokler se temeljito ne poboljšajo in ne sprejmejo svetlega zadržanja kakor to zahteva mednarodna družba. Letos — maja meseca — se je razpravljalo na konferenci med drugimi o železniški liniji 45°, takozvani, ker ima teči ta proga ob geografski širini 45° od Bordeauxa do Odese, in ki sedaj vozi preko Švice, Milana, Trsta, Ljubljane, Zagreba do Beograda; od tu dalje še ni izpeljana izvzemši ca 80 km. Od Beograda dalje, določena proga se ima dalje izvršiti preko Romunije do Odese. Zadevna utemeljevanja in predlog za to progo je bil od vseh udeležencev z velikim odobravanjem sprejet. Proga je enkratno važna za našo državo. Ta „orient ekspres“ se izkome — Monakovem, Dunaju in Budapešti, katera mesta ostanejo čisto ob strani. Nemci in Madžari so to prejšnjo progo v svojo korist izrabljali. Dajše se je razpravljalo o internacionalizaciji plo-vitbe po Renu in Donavi, pri čemur so Francozi glasovali za stavljenje predlo-ge s pridržkom za predpavice, ki fih imajo dobiti za Reno. Naša delegacija se je izrekla v tem smislu, da morata le istočasno dobiti Renu in Donava in-ternacionalizacijo plovitbe. Podrobno se je razpravljalo o izbegavanju kapita-la iz jedne alijane države v drugo radi davčnih in drugih koristi, dajše glede resničnega in fiktivnega sedeža

LISTEK.

Dr. Stanko Bevč:

Reforma lovskega zakona in vprašanje o varstvu prirode.

Nihče ne dvomi več o tem, da bi proglasitev prostega lova imela v narodno-gospodarskem oziru nedogledno slabe posledice in da bi bilo takšno proglasitev zvečje tudi s socialnega stališča, s stališča razvoja obrti in tuj-skega prometa, dalje s stališča osebne varnosti in s stališča ohranitve prirodnih spomenikov. Pa kakor bi pričala uvedba prostega lova o nazadnjaštvu in krivem pojmovanju demokratizacije, tako kličejo naši zastarani lovski zakoni po reformiranju. Že dejstvo samo, da imamo na Slovenskem valed sklopke-nja nekdanjih kronovin v veljavi več različnih lovskih zakonov, zahteva naj-hitrejše preureditve lovskega zakona, ki naj bi bil veljaven najmanj za celo Slovenijo, če bi se že ne dala raztegniti njegova veljavnost na celo državo in ne moglo dvigniti lovstvo tudi tam, kjer doslej niso vedeli ceniti njegovega pomena.

Izmed bivših avstrijskih kronovin, ki tvorijo sedaj del Jugoslavije, je imela že najmodernejši lovski zakon Štajerska. Toda tudi ta zakon ne odgovarja več modernim našim nazorom, posebej je v nekaterih določilih premalo demokratičen in v mnogih točkah preveč kompliran.

Lovski zakon mora na eni strani kolikor le mogoče ščititi poljedelca, na drugi strani pa vzdržati lovstvo vsaj na dosežani stopnji, da ne padejo najemnine in drugi viri dohodkov onih, ki popolnoma ali deloma žive od lova.

Podstavo novemu lovskemu zakonu naj bi tvorila naslednja načela, ki so deloma že usklajena v veljavnih lovskih zakonih:

1. Lovska pravica je združena z lastninsko pravico zemljišča in more sama zase obstajati samo za gotov čas, če se jo do-bila v zakup od lastnikov zemljišča.
2. Za izvrševanje lova je potreben svezan semljiški kompleks s gotovo ploščin-sko izmero; pod to določeno izmero ne more obstajati samostojno lovšče.
3. Loviti se ne sme povrti-vih in po prostorih s vrtno ograjo; po šitnih poljih in v-nogradnih pa dotlej ne, da ni-se pridejki pospravljati.

Po dosedanjih izkušnjah zadostuje za pravilno izvrševanje lova kompleks 115 ha. Kdor ima torej 115 ali več ha obsežno posestvo (lastno lovšče), lahko na njem izvršuje lov sam ali pa ga da v zakup. V interesu lovstva bi ne bilo dovoljeno, deliti večkrat po 115 ha obsežno posestvo na več samostojnih lovšč.

Posestva z mero pod 115 ha bi se, kakor doslej, združila v občinske lovšče. O takem lovšču bi sklepali posest-niki, ali ga dajo v zakup ali si obdrže-lovsko pravico zase. Sklepati bi o tem ali občinski odbori, toda samo oni od-borniki, ki imajo lovšče tvoreča zem-ljišča, ali pa vsi posestniki zemljišč, ki niso za lov izvzeta. Samo tem posest-nikom bi se tudi razdelila, zakupnina za lovšče, oziroma zaračunala pri ob-činških dajatvah, če bi se dalo lovšče v zakup.

Ker bi se v novi zakon moralo vse-ti tudi našlo.

4. Za vsako lovšče bi dolo-čeno število lovcev omejeno, n-pra na vsakih polnih 50 ali 100 ha največ en lovec, bi v samostojnem občinskem lovšču ne mogli izvrševati lova več po-stoječa in polit-uradnika, uradnika-strokovnjaka, župana dotične občine in pooblaščenca Slov. lovskega društva.

škodi, o dobičku in izgubi itd.) dome-nili med seboj.

5. Občinska lovšča se o-dajajo v zakup le potom javne dražbe pri političnih oblast-vih prve instance, katerim se mora javiti vsak sklep, ki se tiče ob-činškega lovšča in tudi naznaniti ime-na lovskih opravičencev, da urad-ve, komu more izdati lovsko karto.

6. Brez lovske karte ne sme nihče loviti (streljati) divjačine. — Lovsko karto dobijo samo zanesljive, moralno in politično neoporečne osebe, ki so ali lastniki, ostrioma zakupniki lovšč ali imajo od-teh — do dopustnega števila lovcev — dovoljenje, loviti po njih lovščih. Lov-ska karta velja za celo območje lov-skega zakona, da se omogočijo prireja-nja večjih lovov (n-pr. brakad), kjer je treba za uspešnost večjega števila lovcev, kakor ga določa točka 4. — Ce-na lovske karte naj se primerne zviša.

7. Lovska škoda (škoda po divjačinah in škoda valed lova) se mo-ra oškodovancu povrniti. — Za ugotovitev škode in določitev od-škodnine poslujejo pri političnih oblast-vih (okr. glav.) posebne komisije, ob-stoječe in polit-uradnika, uradnika-strokovnjaka, župana dotične občine in pooblaščenca Slov. lovskega društva.

Ta komisija uraduje načelno na držav-ne stroške in prihaja praviloma v po-štev le za občinske love, ki so v zaku-pu, če se zakupnik in oškodovalec ne moreta mirnim putem poravnati. Pri vsaki zlorabi plača komisijake stroške krivce, isto tako tudi, če znaša po komi-siji določena odškodnina 100% več, ozi-roma manj, kakor je pri poizkusu za-sebne poravnave zahteval oškodova-vec, oziroma ponjaj zakupnik. Stranki se morata o komisijskem ogledu pravo-časno obvestiti, smeta na svoje stroške; ogledni razpravi prisostvovati, se dati zastopati in pripeljati svojega izveden-ca, ki pa seveda ni član komisije.

8. Zakupna doba traja šest let in velja tako za občinske lovšče, kakor za lastna lovšča, dana v zakup. Občinski odbor, oziroma posestniki ob-činške lovšče tvorečih zemljišč kakor tudi lastniki lastnih lovšč ne morejo pred potekom zakupne dobe lova odpo-vedati, razen če zakupnik: a) odmrje, b) ne plača zakupnine, c) se ne drži določb lovskega zakona ali d) izgubi pravico do lovske karte. O slučaju a) razsoja zgoraj omenjena komisija. Nasprotno pa smejo lastniki last-nih lovšč in posestniki občinske lovšče tvorečih zemljišč, odnosno občinski odbori svoj sklep, obdržati lovsko pra-vico zase, razveljaviti, kadar bočje in

akcijskih in drugih gospodarskih podjetij. Za sedež podjetja more veljati le kraj, kjer se resnično dejansko vodi podjetje. Zadevne sklepe in resolucije prejmejo člani udeleženci v tiskanih obliki, ko bo redakcija izvršila svoje delo. Takrat bo prilika govoriti o dejavnih pomenih teh vprašanj za našo državo. Dostavim še, da se je ob sprejemu resolucij glede Rena in Donave od naše strani podala deklaracija — da je za nas trenutno bolj pereča vprašanje adrijskega morja, nego plovnosti po Donavi. Predsednik konference oz. biroja je belgijski senator Descamps. Belgijci so nas povabili v Antwerpen, da tam na hcu mesta razložimo vprašanje proste vožnje po Scheldi skozi Holandijo, ki v tem pogledu dela velike težave Belgijcem. Sploh so se Belgijci trudili nam razkazati posledice nemškega barbarstva na njihovi zemlji. V Louvenu je bila znamenita vseučiliška knjižnica. 300.000 knjig — danes jih ni več; Nemci so zažgali poslopje biblioteke, knjige deloma odnesli.

Belgija je pred vojno eksportirala izdelkov za letnih ka 10 milijard. Danes je seveda vsa industrija še uničena. Nemci so znali korenito v tem pogledu postopati. Pri zborovanjih, raznih oficijelnih sprejemih itd. poudarjati je bilo treba, da sedaj ni več države Srbije — marveč država Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zastopani so bili poleg nas na konferenci: Angleži, Japonci, Grki, Romuni, Francozi, Belgijci, Portugalci, Poljaki. Italijani so poslali letos »pismeni pozdrav«. Vodje posameznih odposlancev so bili ministri oz. poslaniki; naše odposlanstvo je spretno in uspešno vodil minister pravde Trifković. — Belgijci poslanci so zasebno tožili, da jih velesile na mirovni konferenci zadosti ne upoštevajo; isto smo tožili mi. — Zadolgoleten sploh nikdo neče biti. Celo Francozi so se jezili na Wilsona. Srbe poznajo kot junake — heroje, a sedaj, ko se odloča usoda mej, vojne odškodnine itd. v Parizu — pozabljajo te velesile na zaslugi heroizma. Naravno, da je največje naše zanimanje posvečeno Parizu, kamor smo se iz Bruslja povrnili. V poslopju hotela Beau Site, kjer je nastanjena naša mirovna delegacija, se vrše neprestano konference, zahtevajo se in izdajajo pojasnila o raznih razočaranjih, ki jih doživljamo. — Ko se je mirovna konferenca otvorila, pozdravil je predsednik zastopnike raznih držav — našo bolj proti koncu v isti sapi z Liberci in drugimi bolj ekscitiranimi državami. Kakor znano, mali narodi ne sodelujejo v svetu četvorice. Zasliliš jih samo in ko začujejo mnenje, se lepo zahvalijo; odločujejo sami.

Neprestano pa se vrše boji z diskusijami in predlogi v raznih komisijah, podkomisijah. Tu treba vse spretnosti, da se paralizirajo nakane, in prvi vrsti italijanske, Italijani so nam povsod na poti. Intrigirajo radi koroške meje, na tudi glede prekmurske itd. Izražajo svoja protivna namjenja. Krekmursko vprašanje je trenutno, o definitivnosti se sploh more govoriti za nas deloma ugodno rešeno; ravno tako tudi vprašanje Bačke izgleda, da bo nam pripadla Bela cerkev, Versec, Subotica. Vel. Kikinda — a žalostna nam maika glede naše meje proti Italiji. Nemški Avstriji. Glede ugotovitve naših mej smo skoro povsodi le v defenzivi, a ne v ofenzivi, kakor naši sosedje napram nam. Wilson je poslal v svet evangelij 14 točk; oni, ki jim je bil ta evangelij namenjen, da ga izvrše — ga nečejo poznati. Italija se a la Shylock drži londonske pogodbe.

Wilson je edini naš prijatelj, ki se postavlja v tem pogledu na stališče naše delegacije — te pogodbe ne prizna, dasi ne izvaja konsekvenc svojih 14 točk. Njegova proklamacija glede Reke, Dalmacije, vzhodne Istre, je baba, na kateri skuša Wilson doseči modus vivendi med nami in Italijo. Wilson ne bo odjedal v bistvu proklamacije; če bi Italijani vztrajali na londonski pogodbi, potem Amerika ne podpisuje miru; Amerika bi tudi sicer Italiji lahko delala neprijetnosti glede kredita, surovin itd. Toda z Italijo vlečejo Angleži in Francozi, vsi pa želijo, da pride do zaključka miru. Po londonski pogodbi bi bila sicer Reka naša, a željezniška proga z ozemljem ct. Peter-

Opatija Italijanska. Amerikanci hoteli posredujejo; v razgovoru je takovana Wilsonova linija od južne Istre (Rakal) preko Goriske, Kranjske; no tej liniji bi zgubili mi tudi loč. del naše Kranjske — Vipava bi ostala Italijanska, Idrija naša; človeku zastaja srce ob tej misli. A Wilson hoče rešiti, kar se da rešiti, Italijani seve tudi s to linijo niso zadovoljni, kakor tudi mi ne. Gre se zato, da se določi posebno ozemlje z Reko, z mejami ali bolj proti zapadu ali proti vzhodu, ki bi naj tvorilo nekako samostojno državo, a le začasno za gotovo dobo let; po preteku te dobe se naj bi s plebiscitom določila država pripadnost ozemlja — ali laška ali naša. O tem se vodijo razgovori — a ne neposredno med nami in Italijani, marveč preko Wilsona. Principijelno stališče naše delegacije pa je, da ne odstopijo pristojno nobenega našega ozemlja Italiji ali komur koli si bodi. Morejo nam to ozemlje vzeti, a mi ga jim ne damo. Situacija se vsak trenutek menja, vsak trenutek pojavijo se druge kombinacije. Glede Koroške je položaj trenutno tak, da nam niti ozemlja južno in vzhodno Celovca brez daljnega ne priznajo; dali bi nam to ozemlje, ako bi plebiscit, ki se pa ima izvršiti vseh Celovca, za nas ugodno izpadel. Sedaj prično pogajanja z Nemško Avstrijo. Napram Nemški Avstriji ima konferenca posebne oziroma v nadi, da jo odtrga od Nemčije. Pričakovati je, da se bo vsaj Ogrski mir »diktiral«. Ko bi Maribora ne imeli trdno v naših rokah — bi se seveda morali posebej boriti tudi za Maribor. Glede Albanije zahteva Italija protektorat s Skadrom vred. Poleg vprašanja mej teče spredno vprašanje vojne odškodnine. Ali bodo centralne države solidarno obvezane napram vsem državam alijarcev, še ni odločeno. Nikakor ne gre, da bi nas nakazali samo na pr. na Avstrijo, ali na Ogrsko, za tem na Bolgarijo itd., dočim bi Francija in Anglija dobili odškodnino od Nemčije oziroma od vseh nasprotnih držav, kjer si jo znajo tudi zaslužiti.

Boriti se ima naša delegacija tedaj glede mej kakor glede odškodnine. Potem pride za nas še vprašanje notranje likvidacije dedičev Avstro - Ogrske, vprašanje brodovja avstro - ogrskega i. t. d.

Splošen utis ni rožnat. Eno pa je gotovo, da se moramo opirati v prihodnje le na svojo lastno moč in silo. Konsolidirati našo državo na znotraj, poživiti vse pridobitvene vire, vzbuditi vse energije, to je nas vseh dolžnost. Dokler niso vsi naši bratje ujedinjeni v naši državi, toliko časa pravega miru z našimi sosedi ne bo; da pa do tega ujedinjenja pride, nam je porok dosedanja zgodovina Srbije in naše nove države. Lastna moč na znotraj in zunaj bo osvobodila preje nego mislimo vse Jugoslovane. Uzdaj se use i u svoje kljuse.

Dostojevski, volk in mužik.

(K Levstikovemu prevodu »Besov«.)

Dostojevskega si psi so morda še bolj značilni za ruskega duha nego dela grofa Tolstega. V svoji močehni »Filozofiji ruske zgodovine in vere« daje predsednik Masaryk misli Dostojevskega prvo mesto.

Dočim se nahaja Rusija v tako tragični dobi, je poučno čitati politične študije tega ruskega velikanja. Z mrvico domišljije se lahko trdi, da je pisec »Idijota« in »Besov« prorokoval boljše vize.

Pravil je halucinacija, katere žrtev je bil v mladosti in ki vsebuje simboličen pomen. Kot deček je nekda kolovratil po polju, kar zaslili tajinstven glas: »Volk!«

V blaznem strahu je bežal in dirjal dokler ni srečal blagega mušika Mareja, ki je oral njivo. Drhteč in preplašen mu je Fjodorovič Mihajlovič pripovedoval o klucu, ki ga je čul. Marej je storil najprej velik križ, potem pa pobožal s svojo žuljavo proletarsko dlanjo otroka po licu: »No, no, volka ne bo. Če pa pride, te bom branil.«

Vse svoje življenje je živel Dostojevski v bojarni pred volkom, pred volkom, ki je imel požrti njegovo ljubljeno Rusijo. Ali ni ta mistični viz-

ionar, čisti Ljenski in slaveni pri- stave? Sicer je znova začel sanjati v svojo deželo, ko je srečal Mareja, t. j. kmeta. »Aha, je med nami kaj popolnoma sdravaga, je pravil, kaj čisto nedotaknjena, to je seljaka. Ta trditve je bila žalostno preširoka. Tudi muzik je žrtvoval volku boljše vize; vsekakor pa je Marej manj okužen nego njegov brat, meščanski proletarec. Dostojevski veruje v ruskega oratarja z vsem idealizmom, z vso vero, kar je Rousseauju povrat k naravi, to je Dostojevskemu povratek k mušiku.

Kot kristjan ali bolje evangelijec ruskega kova, kot demokrat je črtil kapitalistovski družbo in »vlado zlatega teleta«. Vzlic nepodobnosti z Marxom in Bakuninom je glasno in jasno oznanjal konec »bedastemu ekonomskemu režimu«, ki je vladal 19. veku. Ta vladavina izziva po njegovem mnenju človeško čud in ustvarja vrhu tega nerazrečna politična vprašanja, zato je moral »neizbežno povzročiti veliko vojno, v katero bo zapleten ves svet«. Vojna bode okrutna, toda imela bo srečen izid: zmago proletarijata in krščanstva po pravoslavnem obrazcu.

Pobeda proletarijata! Dostojevski jo je pričakoval ne od politične preukcije, temuč od moralne revolucije. Obsojal je na vse pretege ruske revolucije, socialiste in anarhiste. Da jih izbači iz ruskega občestva, uporabila vse kapitalne svoje duhovite zgovornosti. Simpatija enega dela v ruskem narodu za te uničevalce je po njem povsem površna. V »Besih« jo razlaga tako-le:

»Na uki teh zarotnikov ne pridobiva ljudstva. Kar zapeljuje pri revolucionarjih, je njih skrajna napeta volja. Na slabiče morajo ti krepki značaj vplivati omamno in slepino.«

Mogoče je ta razlaga delno pravilna. Nepričakovana brezvoljnost Rusov, ki jih strahujea Ljenski in Trocki, izvira morda iz tega čara močnih volj na slabotne značaje.

V ostalem je pa nedvomno, da bi Dostojevski ne bil sledil vzgledu Maksima Gorkgeja, ki na vseh koncih in krajih očkuje z boljše vizo. Dostojevski si je želel prevrata, vendar prevrata »brez giljotine«, preukcije, ki bi se izvršila »po ruskem vzoru bratstva narodov in ljubezni« ter imela za učinek »duhovno spojitve človeštva« v čast in slavo moskovskega evangelista. Kako bi bil Dostojevski razočaran, ako bi bil moral gledati sedanje grozote v svoji domovini!

Sicer pa ne bi bil v zadregi, kako gre razlagati mimogredno zmazoslavje boljše vize volkov. V svojih prevajanjih, pretuhtanjih in pretehtanjih političnih poslanicah nahaja vedno evropske vzroke za ruske zablode. Prišloval bi bil blaznost maksimalizma, kakor i druge zmote, zapadnemu volvu ter učinku katoličanstva. Znano je namreč, kaj meni o rimski Cerkvi: »Ona je prodala Krista za pozemske dobrine, kar je odvrglo narode od Krista ter pripomoglo materializmu in ateizmu v Evropi do veljave. Dosednje je katolištvo zaplodilo socializem v Evropi. Socializem skuša tudi določiti usodo človeštva in sicer brez Kristovega posredovanja, izven Boga. Popolnoma prirodno je torej, da cvete socializem na razvalinah krščanstva.«

Naloga božanske poslanstvo Rusije je, vrniti Evropi krščanstvo, nadomestiti materialistični socializem z evangelijem komunizmom, tem podedovanjem vzorom ruskega ratarja. Zmakiženec Dostojevski veruje v milenarizem (tisočletno carstvo Mesije na zemlji). Slika bodočo družbo: »V preloženem svetu bodo samo gospodarji in sluga, vendar nikalnih sužnjiev«. Ženili bo spoštovan. In prihodnji vsemu idealne družbe ne bodo srečavali nepremostljivih ovir na potu. Razume se, da kakemu »Shakespeareju ne bo treba posrjavljati svoje sobe«, ampak našel se bo brat, ki ga bo radevolino podvornil, češ: »Ker te poznam kot Shakespearea in tvoj duh nadkrijuje mojega, sem prišel, da ti strežem. Potemtakem nisem manj vreden od tebe z ozirom na človeško dostojanstvo, marveč sem enak tebi.«

Vera je lepa, toda spričo boja na nož, ki ga napoveduje boljše vize razumnikom, si je težko prisvojiti pričanje Dostojevskega.

Zdi se bližje resnici, kadar razklada duševnost svojih sodečelanov z uverjenjem, vcepjenem v slednjo rusko dušo, da »slabiše je boljše, Rus je navdušenec. Rus gre do skrajnosti v slu kakor v dobrom: »Čemu nasakrat ves ta fanatizem? Izvira od tod, ker je Rus kmetič naš domovino, ker je slednji našel trdno semlo, solidna tla.«

Boljševiška kriza je gotovo ena teh kolektivnih blodni, kakršnih je zmoglo njegovo drago ljudstvo. To je pobjeda huišega, kateremu bo sledila zmaga boljše ga. Ali se lahko zanesemo na Mareja, blagega in krotkega mušika, da bo zadal krvoločnemu volku boljše vize smrti udarec?

Jo. De.

Bilanca svetovne vojne.

»Il Resto del Carlino« nedavno ugotavlja, da ima »nova Trozveza«, t. j. anglosaksonski blok, ojačen po Franciji, danes izključno nadoblast nad svetovno politiko. Vzrok temu dejstvu: uničenje Germanije in Rusije kot mednarodnih činiteljev.

Francija je zaenkrat vojaško zavarovana proti Nemčiji, dasi še nekateri Francozi izražajo strah pred novim napadom izra Rena. Prva je oborožena ter ima utrjeno granico in celo vrsto zaveznikov, druga razorožena, osamljena, ter ima odprta vrata udoru. Spričo številnih frankofilskih držav, sovražnih Nemci, Francija lahko pogreša zaščito razpadle Rusije, pokroviteljske zaveznice, katera ji je bila večkrat v napotje.

Če znači za Francijo rusko razsulo preje korist nego škodo, pomenja za Britanijo naravnost ogromen dobiček. Poslej je Indija prosta vsake pretneje ozdnal. Perzija, Mezopotamija in Palestina prepuščene angleškemu gospodstvu, Egipt varen, iztočno Sredozemsko morje izven ogroženosti. Indijska vojska je na razpolago za zapadno Azijo; brodovje v Severnem morju, nepotrebno po razdejani nemški mornarice, se uporabi za Sredozemsko in bližnja morja, britsko vojaštvo bo sodoločalo na evropski celoti, ker ni vezano v obrambi domovine. V južni Afriki je angleški položaj izborn, ker Nizozemci nimajo govoriti v mednarodni politiki.

Združene države so dosegle politično — vojaški uspeh po rusko-nemškem porazu; izločitev dveh hudih tekmecev na šahovnici v Daljnem Vzhodu in na Tihem oceanu, torej osamljene Japonske.

Nadvlada nove Trozveze nad ostalo Evropo, zlasti nad Indijo, je gospodarskega kakor političnega značaja. Iz Rusije so dobivali Lahi žito, iz Germanije premog; nemški izdelki so bili ceneji mimo britanskih; na nemški trg je izvažal apeninski polnotok poljedelske produkte. Danes je nemško — rusko gospodarstvo uničeno ali pa pod nadzorom Trozveze.

Iz teh razlogov sledi premoč Anglosaksonov in Francozov, ter italijanska nemoč, ki se pokaže še občutnejše, ako izvede Francija svoj maksimalni načrt razkosanje nemške enotnosti. Zadnje čase je v resnici »T e m p s« močno za stopal mnenje, naj se podpiše mir s posameznimi nemškimi vvezniškimi državami, da se razbije prusko prvenstvo. Francoska diplomacija bi seveda skušala privabiti v svoj krog to ali ono nemško državo. In dejansko se je ravno kar razneslo, da se je proglasilo Porenje za samostojno!

Po politični raztelesitvi — gospodarsko izkoriščanje: francoske zaloge se pripravljajo, da poplavlajo pod alzaske etikete colnine prosto nemški trg, dočim se izvoz nemškega premoga navezuje na Francijo. Britanija in Amerika sta na tem, da se vrineta trgovskim in denarnim potom v Germanijo.

Po vrhu pa obkoljujejo Rusijo. Anglija je baje prevzela nemške načrte in skuša za trdno odtrgati baltske pokrajine od Rusije pod pretezo boljše vize. Niemnovno ustje se je v pogodbi odvzelo Germaniji, da se Britanija ustali v njem. Gen. Mannerheim prodira proti Petrogradu. Angleži drže ruske izlive v Ledenem morju, so se vsidrili na nasprotnem koncu, na Kavkazu, ter pomagajo Kolčaku v meščanski vojni, tako da Rusi iztega roke

proti ameriškim kapitalistom zaradi blokade in pomanjkanja prevozil.

Spričo tega položaja se mora Italija spenjanj na vse kriplje, da zadohita Nemčija in Rusija pravično mesto ter se sama osvobodí iz anglo-amerikanske sužnosti.

A. D.

Na Koroškem se ne bo miru.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 7. t. m. ob 14. popoldne: Pogodba za premirje, ki se je včeraj ob 16. v Ljubljani podpisala med Nemško Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, se je na ukaz poveljnika IV. armade in delžnega poveljnika za Koroško v smislu njenih določb izvedla do 21. Nemško — avstrijske čete so se umaknile za nevtralni pas, določeni v tej pogodbi, jugoslovanske čete pa na demarkacijsko črto, v kolikor so jo bile prekoračile. Sovražnosti so se popolnoma ustavile.

LDU. Dunaj, 8. junija. (OTU.) Dunajski korespondenčni urad demantira poluradno poročilo Ljubljanskega dopisnega urada o premirju med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Nemško Avstrijo za premirje se ni podpisana.

PREMIRIJE NA KOROŠKEM.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 9. junija iz poluradnega vira: Potem ko se je bilo dne 7. junija t. l. popoldne premirje med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Nemško Avstrijo pravnoveljavno sklenilo in so ga bili za podpis veljavno legitimirani nemški delegatje podpisali ter se je bil o tem sestavil in podpisal protokol, sta obe strani izdali povelje za ustavitve sovražnosti ter sta ga izvedli. — Nekaj ur pozneje, ko naj bi se izvršil podpis za ratifikacijsko postopanje običajnih nadaljnjih izdajanj te pogodbe, je nemško-avstrijska delegacija izjavila, da teh ne more podpisati. — Za tri dni trajajočih pogajanj, ki so se vršila v Kranju, preden je bila pogodba definitivno gotova, so se nemško-avstrijski delegatje sponet in sponet sklicevali na neki koncem maja v Parizu po ententi izdan sklep, ki da je pozval obe strani, naj izpraznita celovško kotlino. Na ta sklep so se nemško-avstrijski delegatje iznova sklicevali po podpisu pogodbe, trdeč, da so se motili glede njegove dalekosežnosti, zakaj Nemška Avstrija po smislu tega baje izdanega sklepa nikakor ne more niti eno odrediti glede celovške kotline. Nato so izjavili jugoslovanski delegatje, da se je pogodba fagotovala pravnoveljavno in končnoveljavno in da se bo, ker dela nemško-avstrijske delegacije uvedbi ratifikacijskega postopanja težkoče, izročila vladí kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se shrani in izvede ratifikacija. — Na podlagi teh, s svojerodnimi podpisni nemško-avstrijske delegacije ugotovljenih dejstev, se Jugoslovani v polni meri drže te pogodbe za premirje.

Prestolonaslednik tretjemu pozivu.

LDU. Beograd, 8. junija. Prestolonaslednik Aleksander, vrhovni poveljnik celokupne vojske, je izdal nastopno naredbo s dne 2. junija: Podpisujot ukas o demobilizaciji tretjega poziva, sem srečen, ko morem javno izreči svojo popolno priznanje in zahvalo vrlim tretjepozivnikom za marljivo in vdano službo svojemu vrhovnemu poveljniku in domovini. Navedajot na svoja že pozna leta, ne vedoč računa o tem, da ste večina že davno prešli zakonito dobo službe v tretjem pozivu, prestrašot ogromne težkoče življenja v ognjenstvu sunaj domovine, ste vi, obvezniki tretjega poziva, pokazali z zgledom vaši deč in mladim pokolenjem, kako je treba služiti svoji domovini in vršiti svojo dolžnost do konca. Kakor v boju, tako tudi na predolgih pohodih in v ostalih vojnih službah, ste bili vi brez straha in brez graje. Brez godrnjanja ste prenašali vsa pomanjkanja in težkoče, ki so neizbežno združene s vojno. Vi ste s svojo moralno in vstajnostjo vplivali zaupanje v duše mladih vam drugov in ojačali njihovo voljo za borbo do konca. In samo s tako voljo smo mogli dobiti zmago nad sovražnikom in uresničiti našo narodno idejo ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v veliko skupno kraljestvo. Bodite ponosni na to, kar ste storili. Vaša služba je tem večja, ker ste dosegli v poslednjih letih vaše moške moči, ko bi imeli že pravico na odmor in počitek. Idite v vaše domove in poročajte mladini o vaših zmagah, vaših delih, vaših mukah in trpljenju. Želim vam, da v velikem in svobodnem kraljestvu živite v miru, ki nastopa, vse dobrote in srečo, ki ste jih s velikimi žrtvami priborili. Živeli moji nepremagljivi in hrabri junaki tretjega poziva!

Spominjajte se zaklada

„Slov. sokolske zveze“.

dati lovišče za najmanj šest let v zakup.

9. V vsakem lovišču mora biti najmanj en loviski čuvaj, ki ga člana — uradnika prej imenovane komisije spoznata za sposobnega in ga okrajno glavarstvo zapriše. Lovski čuvaj mora v službi nositi vidno znamenje in takrat mu gre značaj javne straže.

10. Glede lovnih in nelovnih živali ter lovopusta naj bi ostalo pri dosedanjih določilih. — Izmed polju (vinogradom) res škodljivih živali jelen na Slovenskem ne pride v poštev, zajec pa napravljata tako malo škode, da ga ne gre izločati iz lovnih živali, ker bi sicer za mnogo lovišč tudi zakupnine padle na ničlo. Na Štajerskem in Primorskem, kjer se je bolj štedilo z odstrelom zajca kot na Kranjskem, in kjer je več vinogradov, kakor pri nas (14%, oziroma 69% proti 11%), se je glasom uradnih izkazov v letu 1912 ustrelilo 81.529, odnosno 17.036 zajcev, na Kranjskem pa na 11.711, torej 4, oziroma 13 proti 12 na km², a vendar nista te dve kronovini proglasili zajca za nelovno žival. Če še pomislimo, da so slovenska dežela med najpo- gle-

lova silno trpele in da je postal mesto- ma zajec naravnost redek, tedaj bo vsak razumnik za to, da se ohrani zajec mesto med lovnimi živalmi. Če bi se pa kljub vsej neverjetnosti zajec kje tako razpasel, da bi delal občutno škodo, bi ga smela prej imenovana komisija za gotova lovišča in za gotov čas (eno leto) proglasiti za nelovno žival.

11. Nelovne živali sme vsakdo na svojem posestvu uničevati in si jih prilastiti. Uničevati jih pa ne sme z lovskim orožjem in ne na tak način, da bi se mogle loviti (poškodovati) tudi lovne živali.

To bi bile za novi lovski zakon glavne misli, ki izvirajo iz namena po pravičnosti in po odpravi starih, neopravičljivih privilegijev. Nikakor pa nočem trdit, da je vse to, kar predlagam, najboljšo; uverjen sem celo, da našim tako med lovci kakor med poljedelci na ugovore. Taki ugovori pa bi bili mojemu namenu, spraviiti pogovor o reformi lovskega zakona v tir, le do- brodošli, kajti mnogo glav mnogo ve in le po mnogih preudarkih se pride do dobrega rezultata.

V okvir lovskega zakona spada tudi vprašanje ohranitve prirodnih spo-

menikov, rekše ustanovitve parkov za ohranitev prirode. Čim več je svobode, se dovolijo lovem in čim obširnejše pravice do uničevanja nelovnih živali imajo posestniki, tem bolj se pokaže potreba po ustanovitvi takih parkov, da se v njih obdrže tudi one živali, ki jim sicer preti popolni pogin. »Muzejsko društvo« je na svojem zadnjem občnem zboru že stavilo primerno zahtevo po arealu na barju, toda tam bi se ohranil le mal del prvotnosti naše favne in flore; in vsak na- čin je treba tudi primernega kosa gorekega sveta, da se otme tudi naše pla- ninske bilje in živalstvo.

Veliko kulturnih držav že ima svoje parke, kjer se čuva s vso skrbnostjo prvotnost prirode, kjer se goji in varuje živalstvo in rastlinstvo in kjer ne sme nikdar peti sekira in hrestati kosa. Združene države v Ameriki imajo osem ogromnih varstvenih parkov, na Švedskem jih je deset manjših; tudi Holandska, Švica in druge države so že pred več leti ustanovile primerna prav volke varstvene parke. Celo v kolonijah ima večina držav posebne rezervate, kjer ne sme nihče loviti. Za Nemčijo in Avstrijo se je omenalo društvo »Natur- schutzpark« v Stuttgartu, ki si je pade-

lo nalogo, ustanoviti tri večje parke in sicer: barski, srednjegorski in alpski park. Društvo si je pridobilo za svoj namen še precej sveta: Velik del Hün- burškega barja, jezero Plagenssee, precejšen areal močvirja ob jezeru Federsee; za srednjegorski park se je dolo- čil svet na Bavarskem, za alpski pa na Gorenjem Štajerskem. Svetovna vojna je onemogočila končno delo, ki se bo gotovo dovršilo, čim nastopijo zopet redne razmere. Pri nas v Jugoslaviji pa ne smemo čakati in odlašati, ampak ravno sedaj z agrarno reformo je naj- lažje rešiti to vprašanje. Zelo primerno za varstveni park bi bilo baron Borno- vo veleposestvo nad Tržičem; to pose- stvo je že danes kolikorotko tak park. Država naj bi ga dobila ali v last ali v zakup ter poverila nadzorstvo strokov- njaku. Park bi spadal pod naučno upra- vo; morda bi se priklonil vseučilišču, kakor se bo to nedvomno ukrenilo tudi s botaničnim vrtom.

Kakor čujem, so vojaki v Borno- vem lovišču zelo divjali; od kozorogov so ostali menda samo še štirje, gamsov so pobili okoli 200! Treba je torej hiteti, da otmemo, kar se še da. Ne bodi- mo tam sponet sadnja, kjer se lahko uspešno spredajl

Iz seje Narodnega Predstavništva.

LDU. Beograd, 6. junija. (Narodno predstavništvo). Predsednik dr. Draža Pavlović otvoril sejo ob 9. uri 45. m. Po objavljenih formulirih naznanih taktik, da je minister Kramer predložil zakonski predlog o objavljenju zakonov in uredb. Zbornica preide k dnevnemu redu, k drugemu branju zakonskega načrta o proračunskih dvanajstih. A. Kristan (socialist) predlaga, da se naknadno v postavi omeji oblast finančnega ministra glede dispozicije s carinskimi in monopolnimi taksami, in sicer po starih zakonih samo do 30. junija, dokler narodno predstavništvo ne ustvari novega zakona o enotnih carinskih in monopolnih taksah. Ob tej priložnosti odgovarja ministrskemu predsedniku, ki ga je zavrnil v splošni debati, ko je kritiziral delovanje vlade. Kristan naglašuje, da je tedaj navedel razloge in da predsednik vlade ne sme tako postopati z njim. Minister Ninčević odklanja Kristanov predlog, da je narodno predstavništvo že dobilo enak predlog. Ministr. predsednik odgovarja Kristanu, da ne bi bilo parlamentarno, sedaj odgovarjati na njegovo takratno izjavo. Kristan naj bi bil odgovoril takrat. Kristanov predlog se odkloni. Minister Ninčević predlaga, naj bi vojni in mornariški minister do mobilizacije dobival kredite iz glavne državne blaginice in uporabljal denar po razporedi proračunskega projekta. Predlog se sprejme. Dr. Laginja izjavlja, da bo njegov klub glasoval samo za prvi in tretji člen projekta. Prejde se na glasovanje. Oddanih je bilo 147 glasov, 136 za predlog in 11 proti predlogu. Zbornica preide k drugi točki dnevnega reda. Dr. Laginja utemeljuje predlog o izvozu in uvozu in predlaga v imenu svojega kluba resolucijo, v kateri zahteva od ministra objavo imen onih trgovcev in dobaviteljev, ki dobe dovoljenje izvoza, in imen onih, ki so v posameznih primerih posredovali, ako tudi bi bili poslanci. Ta predlog sproži dolgo in živahno debato. Dr. Surmin in Segvič podpirata predlog dr. Laginje. Debate se udeležijo: Trgovinski minister Veljković, Protič, Nastaz Petrović in radikalci dr. Sinjarev, Branko Obradović in naprednjak Miloje Jovanović. Trgovinski minister izjavi, da odobrava najširšo kontrolo javnosti o delovanju vlade, in zategadelj pripravi predlogu, da se zaradi kontrole delovanja prometne centrale z inozemstvom objavi imena onih, ki dobe izvozno dovoljenje. Ako bi parlament sprejel drugo točko predloga, ki zahteva objavo posredovalcev, se temu ne protivi, vendar pa poudarja, da bi tak sklop oslabil odgovornost ministra pred zbornico. On meni, da je minister za svoje delovanje sam odgovoren in da se mu ni treba skrivati pred nikomur. Na to odklanja uvedbo svobodne trgovine z inozemstvom; taka uvedba bi imela katastrofalne posledice, ker nam primanjkuje živil. Potem zavrže nekatere ugovore dr. Surmina in Segviča glede delovanja prometne centrale. Protič poudarja, da stoji na istem stališču kakor trgovinski minister, da se objavi imena posredovalcev. Odločitev tega vprašanja prepušča zbornici. Nastaz Petrovič govori proti poslancem, ki bi zlorabili svoj vpliv za pribavljanje izvoznih dovoljenj, in naglašuje, da bi s tem škodovali ugledu vseh poslancev. V demokratiških deželah je bolje, ker intervertrajo poslanci in ne osebe brez odgovornosti. Predsednik zaključuje sejo in odredi prihodnjo sejo za v sredo dne 11. junija ob 16. z dnevnim redom: 1. Glasovanje o predlogu dr. Laginje; 2. Verifikacija mandata poslanca Dr. Mončića; 3. Drugo branje zakona o polnoletnosti. Konec seje ob 13.

LDU. Beograd, 7. junija. Včeraj je sprejelo nar. predstav. zakon o proračunskih dvanajstih za mesec junij, julij in avgust s 136 glasovi proti 11 glasovom.

LDU. Beograd, 7. junija. Ministrski svet je sklenil, da se razširi ustava takoj tudi na staro Srbijo.

LDU. Beograd, 7. junija. Prihodnja seja narodnega predstavništva bo v sredo 11. junija z dnevnim redom: Nadaljevanje debate o izvozu; drugo čitanje zakona o polnoletnosti.

LDU. Beograd, 7. junija. G. Dušan Lončarevič je prevzel vodstvo presbitorja za zunanje stvari.

LDU. Beograd, 8. junija. Minister za pravosodje, dr. Trifković, je došel včeraj iz Pariza in prevzel svoje posele.

LDU. Beograd, 8. junija. Ministrski svet je ukinil svobodno trgovino in jo postavil pod nadzorstvo vladnih organov.

LDU. Beograd, 8. junija. Minister za socialno politiko pripravila zakon o delovskem zavarovanju v naši državi. Zakon prevideva osemurni delavni čas, zgradbo svetlih delavnic, delavskih stanovanj, bolnišnic in druge potrebe delavskega razreda. Narodnemu predstavništvu bo predložen zakonski načrt še v tekočem zasedanju.

Mirovna pogajanja z Avstrijo in Nemčijo.

LDU. Beograd, 6. junija. Izvleček iz mirovne pogodbe, predložene avstrijskim delegatom: Čehoslovaška meja poteka ob prejšnjih upravnih mejah z gotovimi popravki v okrožju Čmunt in Valčic. Na zapadu in severozapadu ostanjejo meje neizpremenjene. Južno meja z Italijo določijo naknadno glavne zavezniške države. Na isti način se določijo črta na zapadnem delu meje s jugoslovaško državo. Na vzhodnem delu meje se določijo črta na vzhodnem delu meje s Poljsko.

Šed Dravo ravno nad italijom Lobodnice, nato pa severno od Drave, tako da ostaneta Jugoslaviji Maribor in Radgona. Od Drave se bo nadaljevala meja proti severu do ogrske meje. — Avstrija prizna neodvisnost novih držav, Čehoslovaška, kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, Poljake in Ogrske. Avstrija plača vse troške vzdrževanja okupacijskih armad na svojem ozemlju, dokler traja okupacija. Ti troški bodo kot hipoteka stali na prvem mestu njenih dohodkov. Troški za obnovo bodo tvorili hipoteko na drugem mestu. Avstrija prevzame del avstrijskega predvojnega dolga, garantiranega po železnicah, rudnikih, solnih jamah itd. in sicer v znesku, ki ga določi komisija za obnovo. Vse nove države na ozemlju bivše Avstrije, izimši Avstrijo samo, bodo proste vseh obveznosti, ki se nanašajo na vojni dolg prejšnje avstrijske vlade. Javni dolg Bosne in Hercegovine se smatra kot lokalni dolg in ne kot del državnega dolga bivše Avstrije. Vojni dolg avstrijske vlade prevzame avstrijska vlada in ne ostale države. Bankovci avstro-ogrskanske banke, ki so v prometu na ozemlju novih držav, bodo žigosani po vladni teh državi in se bodo zamenjali z novim denarjem tekom 12 mesecev po podpisu pogodbe. Likvidacija avstro-ogrskanske banke se izvrši dan po podpisu pogodbe po likvidatorjih, ki jih postavijo zavezniški; aktivna se razdeli med interese. Države, ki so nastale na ozemlju bivše avstrijske monarhije, ostanjejo lastnice vsega imetja in lastnine prejšnje in nove avstrijske vlade, ki se nahaja na njih ozemlju; vsota so tudi posestva bivše avstrijske krone. Njih vrednost določi komisija za obnovo. Avstrija izplača zavezniškim silam v zlatu vsote, deponirane po avstro-ogrski banki in imenu uprave otomanskih dolgov in prenese na zavezniške vse svoje terjatve od Nemčije, Ogrske, Bolgarske in Turčije. Odreče se bukarškemu in brestlitovskemu miru, kontroli državnih bank, komisijam in sličnim finančno-ekonomskim organizacijam. Pogodba vsebuje natančne določbe, ki zabranjujejo Avstriji, staviti posredno ali neposredno razloge na škodo trgovine zavezniških ali asociiranih dežel. Avstrija se obveže, da odobri svobodo tranzita in oprosti prehodno blago vseh carin. Avstrija bo imela svoboden izhod na Jadransko morje s pravico svobodnega tranzita na ozemlju odcepljenem od avstro-ogrskanske monarhije. Avstrija prizna popolno veljavnost pogodb in konvencij, ki jih sklenejo zavezniške in asociirane sile z državami, ki so z njimi v zvezi. Strinja se z določbami glede ozemelj Nemčije, Bolgarske in Turške in prizna nove države v obsegu, ki bo potrjen. Pogodba stoji v veljavo, ko bo ratificirana po Avstriji in treh glavnih zavezniških in asociiranih silah.

LDU. St. Germain, 4. junija. (Dunkor, ur. — Zakasnelo.) »Times« z dne 4. junija priobčuje uradni izvedek iz mirovnih pogojev za Nemško Avstrijo z zemljepisno karto, kjer je označen ne samo bistven del meja Jugoslavije, ampak tudi vsa nemško-avstrijska meja proti Italiji na Tirolskem kot še ne končnoveljavno določena.

LDU. Zeneva, 4. junija. (Dunkor, ur. — Zakasnelo.) »Journal de Geneve« piše med drugim: Namen osnutka mirovne pogodbe je, dati Avstriji nekako postavno eksistenco in omogočiti njeno priznanje po vevsilah. Na tej podlagi se bo treba pogajati, da se ji zagotovi možnost obstoja. Še v zadnjem trenutku je dobila Italija nove ugodnosti, ki odgovarjajo njenim zahtevam. Kar potem še preostane, so štirje milijoni hrbovcev in dve milijona prebivalcev mest. V nasprotju s tem, kar smo pričakovali pogodba formalno ne prepoveduje Avstriji, združiti se z Nemčijo. Ta molk je treba brez dvoma pripisovati vplivu Italije. Ureditve tega vprašanja vsebuje edinole točka 80 mirovne pogodbe z Nemčijo, ki pravi: Nemčija prizna neodvisnost Avstrije in jo bo brezpogojno spoštovala. Radi tega je verjetno, da se bo ta združitev izvršila prej ali slej, mogoče še celo kmalu. To se bo zgodilo v trenutku, ko bo hotela Italija, ker bodo Italijani kot gospodarji Trsta imeli na Dunaju velik vpliv.

LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) Načelnik nemško-avstrijske delegacije dr. Renner, se je v soboto zjutraj povrnil v Saint Germain. V njegovem spremstvu sta prišla tehnična svetnika Schuller in Steinbach, kakor tudi predstavnik tajništva Bopauer. Zastopnik agencije »Radio« je dejal dr. Renner, da se je v Feldkirchu (na avstrijsko-švicarski meji) posvetoval s predsednikom nemško-avstrijske republike Seitzem, z državnim tajnikom za zunanje posle dr. Banerjem in z načelnikom krščansko-socialne stranke Finkom. Izjavil je tudi, da bo njegova vlada stavila svoje protipredloge, ne da bi čakala na potek dovoljene petnajstinednevega roka.

LDU. Dunaj, 6. junija. (ČTU.) Nemško-avstrijski zastopniki bodo odgovorili na mirovne predloge najbrže v osmih dneh. Zahtevali bodo teritorialne izpremembe in valno gospodarske reforme.

LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) »Temp« piše: Svet četvorice bo izdelal odgovor na nemške protipredloge v najkrajšem času. Posobne komisije, ki imajo nalogo, proučiti posamezna v nemških protipredlogih obravnavana vprašanja, so se sestale v soboto, da se zedinijo o končnih sklepih. S tem delom je zaposlenih nič manj kot deset komisij.

LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) »Echo de Paris« poroča: Komisija za obnovo in odškodnino je pričela ponovno proučevati finančne klavzule mirovne pogodbe z Nemčijo. Namen te revizije je, dognati čimprej celotno vso to nemških obveznosti. V to svrhu bodo danes določili vsa ona poglavja nemškega državnega dolga, ki jih je mogoče oceniti (pokojnine itd.) za druga (obnova opustošenega ozemlja) bodo dovolili večmesečen rok, po preteku katerega se bo moral predložiti račun. Razen tega bodo pa vse te odredbe formalizirane v dovolj elastičen slogu, da bo izključena vsaka nadaljna prekana, ki bi bila mogoča zlasti pri obrazovanju delavskih plač, cen materiala itd.

LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) Iz Carigrada poročajo: Člani turške delegacije pri mirovnih pogajanjih so: Veliki vezir Damad Ferid paša, senator in minister za zunanje stvari, bivši veliki vezir Tefvik paša, finančni minister Riza Tefvik bej, predsednik državnega sveta in Rešad Halun bej kot minister-poblaščenec.

S čehoslovaške fronte.

LDU. Bratislava, 7. junija. (ČTU.) Danes je dospelo 700 Sokolov, ki poidejo na slovaško fronto.

LDU. Praga, 7. junija. (ČTU.) Veste, ki jih prinašajo nemški listi o splošni mobilizaciji na Čehoslovaškem, so izmišljene. Tudi meja ni nikjer zaprta, le kontrola potnih listov je poostrena.

LDU. Praga, 7. junija. (ČTU.) Rektori visokih šol pozivljajo dijaštvo k vstopu v orožno in sanitno službo.

LDU. Praga, 7. junija. (ČTU.) Čehoslovaški tiskovni urad doznava s pristojnega mesta, da je ententa pozvala rusko sovjetsko vlado, da ustavi tekem 24 ur vse sovražnosti proti Čehoslovaški. Ententa je odločena izsiliti izpolnitev svoje zahteve z vsemi sredstvi.

LDU. Praga, 7. junija. (ČTU.) Včeraj so Madžari ponovili svoje napade na vsi fronti. Zlasti sridito so napali vzhodno od reke Sajó (Slana), pri (Novih Zankih) Ersekulvaru, Novi banji in Ščavnici. Košice smo izpraznili.

LDU. Praga, 6. junija. (ČTU.) Zastopniki ruskih vojaških oddelkov, ki se nahajajo v čehoslovaški republiki so se ponudili v službovanje. Predsednik Masaryk je ponudbo sprejel in odredil vse potrebno za njihov sprejem.

LDU. Praga, 7. junija. Sovražnik je nadaljeval svoje napade na vsi fronti, posebno proti Košicam. Naše vojske branijo vsako ped zemlje in je pri Turpolva napredovali.

LDU. Praga, 7. junija. (ČTU.) Delavci in uradniki škodovnih tovarn so izjavili, da prevzamejo vse žrtve za varstvo republike. Da se produkcija podvoji, so sklenili podaljšati delovno dobo.

LDU. Moravska ostrava, 6. junija. (ČTU.) »Ilustrovani Kurjer Codzieni« poroča, da so Nemci zbrali v Gornji Sleziji 12.000 mož, mnogo municije in orožja v brambo dežele.

Praga, 8. junija. (ČTU.) Generalni inspektor čehoslov. armade dr. Scheiner odstopi, takoj ko bo imenovan njegov naslednik.

Politične vesti.

Shod zapnikov ljubljanskih političnih društev in krajevnih organizacij JDS se je vršil v soboto ob 20. uri pri Zupancih na Ahacijevi cesti. Zastopana so bila v obilnem številu vsa politična društva. Zborovanje je otvoril g. dr. Klepec, nakar je podal temeljito in pregledno sliko o delovanju Narodnega predstavništva poslanec dr. Pavel Pestotnik. V svojem poročilu, ki je imelo zaupen značaj, je poročal o razmerju posameznih strank v parlamentu, glavnih skupinah in klubih, o njihovem programu ter z ostrimi potezami očrtal tudi posamezne vodilne osebe ter njihovo razmerje do vlade. Nato je očrtal delo, ki se je izvršilo v Narodnem predstavništvu, glavne točke, ki so se rešile in s katerimi se zbornica še bavi, kakor vprašanje agrarne reforme, zakon o državljanstvu, poslovnik, nova ustava, zakon o vojnihih dohodkih itd. Povdarjal je, da je bilo edinstveno nastopanje vlade zlasti dosej, dokler naše meje še niso definitivno določene, nujno potrebno, da se na ta način pokaže enotnost naše države in našega troimega naroda. Poslanec dr. Pestotnik se je bavil nato še s raznimi vprašanji strankinega vodstva in internimi strankinimi vprašanji, nakar so stališi zborovalci naj razna vprašanja in prošnje, na katera je, v kolikor je bil o njih informiran, takoj dal potrebna pojasnila. Zborovalci so s zadovoljstvom sprejeli poročilo poslanca dr. Pestotnika ter mu iskali zahvala. Demokratski klub pa svoje zborovanje zaključil s tem izjavo: »Glasujemo za to, da se zlasti naša zbornica zaveže, da bo v vsaki stvari, ki jo bo obravnavala, upoštevala interese naše države in našega naroda.«

prave žolskih maš in na predlog g. dr. Fetičha se slednja resolucija:

Shod zastopnikov ljubljanskih političnih društev in krajevnih organizacij JDS protestira proti nečuvni nakani avstrijskih državnikov, ki hočejo vsiliti naši državi tako okupacijo miru, po kateri bi bili veliki deli slovenskega naroda odtrgani od državnega telesa in izročeni nasilnemu potutjenju po Italijanih, Nemcih in Madžarih.

Slovesno izjavljamo, da moremo prislati kot trajen le tak mir, ki bi združil v enotno državo vse dele slovenskega naroda in da bi vsako drugo začasno ureditev morali smatrati le kot začasno odplačilo naših upravičenih narodnih zahtev po ujedinenju celokupnega naroda.

Ne odnehamo niti za las od svoje pravice zahteve, da se nam mora prisoditi narodno ozemlje, vstevši celo Primorje s Trstom, Gorico in Reko vred, Dalmacijo z vsemi otoki, na severu pa vse koroško slovensko ozemlje s Celovcem, Beljakom in Velikovecem vred, pravtako pa tudi Medmurje in slovensko Prekmurje.

Pozivljamo vlado v Beogradu in naše delegate na mirovni konferenci, naj ne sklepajo jalovih kompromisov in da ostanjejo v vseh teh vprašanjih neomajni in neizprosnosti do skrajnosti in raje zapuste Pariz, kot da bi podpisali smirno obsodbo dela našega naroda; povedo naj glasno vsemu svetu, da bi pomenil za nas krivičen mir le pričetek novih, za Evropo nevarnih zapletiljav.

Zadnja velevažna resolucija je bila sprejeta z navdušenjem soglasno, nakar je zaključil g. dr. Klepec zborovanje.

Protest proti razkosanju naše zemlje. LDU. Laški trg, 9. junija. Deželni vladi za Slovenijo se je odposlala nastopna brzojavka: Odbor krajevnih organizacij za Laško in okolice je na svoji seji soglasno z vsoto odločnosti protestiral zoper razkosanje jugoslovaškega ozemlja. V sprejeti resoluciji pravi: Odločno zahtevamo, da se vpošteva samoodloba narodov in da se vse zemlje, kjer stanujejo Jugoslavlani in strnjenejših masah, združijo z državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Iz Poljan nad Škofjo Loko Tu pri nas sta se vršila danes, binkoštni ponedeljek, dva shoda za pravično ureditev naših meja. Prvi shod vršil se je takoj po zjutranji maši pod milim nebom. Shodu je predsedoval in bil njega sklicatelj župan Demšar ter jako dobro in obilno obiskan. Na shodu je govoril nadučitelj Perko ter utemeljeval tozadevno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Shod se je vršil v najlepšem redu, manifestujoč za pravični mir in se končal z živiličci na našo svobodno domovino Jugoslavijo. Drugi shod je sklicel kaplan Gogala po maši ob 10 uri na Buk, vrhu, ki se je ravno tako vršil kot prvi, sprejemši tozadevno resolucijo v svrhu naših meja. Tem resolucijam se je pridružil še občinski odbor po shodu in vsa tukajšnja društva in organizacije.

Politični klub JDS. Ima svoj sestanek v tajništvu JDS. v Narodnem domu dne 11. t. m. ob 8. zvečer. Na dnevnem redu: Zunanje-politični položaj.

Ob odhodu Francozov iz Beograda. LDU. Beograd, 7. junija. Francoska vojska je s svojim poveljništvom zapustila Beograd in prenesta svoj sedež dalje proti severu. Vrhovno vojni poveljništvo je priredilo v hotelu »Paris« poslovilni banket generalu De Lobiju in njegovemu štabu. Na banketu je vladalo zelo pristržno razpoloženje ter je ostal na vse prisotne globok vtis. Vojvoda Mišić je v svojem pozdravnem govoru generalu De Lobiju izrazil zahvalo tovarišu na svetovnem bojišču, francoski vojski. Povdarjal je zaslugе francoske vojske za osvoboditev Srbije in ujedinenje Jugoslavije. Vojvoda je naglašal, da se ne bo nikdar pozabilo bratstvo, zapечатeno s krvjo pod nepriljudskimi pritiskom. Napil je v slavo vse francoski vojski na Madžarskem, njenemu poveljniku in štabu. General De Lobi je navajal usodne trenutke v skupni akciji na Balkanu in rekel končno med drugim: »Ko bomo odšli v našo Francosko, vam bomo ostavili najboljšo med nami, najhlabrejšo, one, ki so padli na polju časti. Prosim vas, da čuvate te grobove ter jih pokažete svoji deci, kateri recite, da so tu umrli sinovi Francoske, ki so došli, da pomagajo pri osvoboditvi naše domovine. Mi pa hočemo čuvati grobove vaših sinov v Francoski in povedati naši deci, da počiva tamkaj deca naroda, ki je raje volil izgnanstvo, kakor pa tuje robstvo. Oni niso nikdar obupali nad svojo domovino, doprinesli so največje žrtve in jo osvobodili.« Povodom odhoda francoskih čet iz naše prestolnice so prinesli glavni listi zelo simpatične članke. »Samouprava«, glasilo radikalne stranke piše: »Srca Francozov, bratov nam po oči, so bila v dneh mučnih izkušenj skladno s našimi srci in duši obeh narodov sta se spajali. Iz tega se je rodilo dejstvo, s katerim morajo računati prijatelji in neprijatelji in na čigar telesa se tvega graditi naša zgradba.

Priznanje Poljske. LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) Iz Stockholma se poroča: Uradni odlok objavlja, da je sklenila švedska vlada priznati Poljsko kot neodvisno državo. Istočasno poroča iz Varšave, da je poljsko ministrstvo za zunanje posle prejelo obvestilo od španske vlade, da priznava Poljsko kot suvereno državo.

Grška proti Italiji. LDU. Trst, 5. junija. Izvirno poročilo tukajšnjega lista »L'Era nuova« iz Curia toži, da grško in Grški prijazno časopisje nadalje ruje v škodo Italije. Hoteli bi namomestiti italijanske čete, ki so zasedle severni Epir, s mednarodnimi, če mogoče z grškimi četami. Če bi se to premeščenje res izvršilo, nadaljuje poročilo, bi Italija zelo izgubila na vrednosti, bi Albanca in Epirote, dočim bi Grkom bilo omogočeno, pokusiti zopet kako debelo politično-teritorialno apokalipto, kakor se je to zgodilo nedavno v Mali Aziji. — Grško časopisje očita Italijanom, da pospešujejo s svojimi albanskimi bandami anarhijo in da Italijani in Albanci terorizirajo in tiranizirajo kristjane ter jim otežujejo življenje do nevarnosti.

Kako postopajo Laši s socialisti. V Beogradu, 10. junija. Laški civilni komisar se boče nametati socialističnega vođe kane kane.

boljše bodočnosti Sloveštva. Ob ločitvi s svojimi dragimi prijatelji jih prosimo, da poneso s seboj toplo ljubav, srčno hvaležnost in globoko spoštovanje našega naroda. Zeleč jim skorajšnjega povratka v domovino, jih prosimo, da neso domov najiskrenejše pozdrave našega naroda.

»Demokracija«, glavni organ Demokratske zajednice, izvaja v svojem uvodniku: Naša dolžnost je, da izramo ob slovesu s hrabrimi četami francoske republike našim vojnim tovarišem vso ljubav in sahalo za junakiško borenje, s katerim so se ponasali Francozje z istim navdušenjem od Vardaru kakor na Marni. Hvaležnost, ki jo izražamo danes neposredno francoski vojski, ostane v zgodovini in bo tvorila najsiilnejšo moralno vez obeh narodov. Francoska republika ostane za Srbe, Hrvate in Slovence svetla, kakor je bila doslej.

»Epoha«, neodvisni dnevnik, obžaluje, da dragi zavezniški za svojega bivanja v Beogradu niso mogli biti tako dobro sprejeti in pogoščeni, kakor to nalagata tradicija naše dežele in naša velika ljubezen do njih. Morali so deliti z nami vse nepravilne opustitve in razdejane dežele in vso duševno onemoglost generacije, ki jedva nosi bremena svoje teške naloge. Ne bodo nam zamerili in ob slovesu nam bodo verovali, da govorimo iz globine srca, ko jim mesto vsega drugega kličemo bratsko »Na svidenje!« Ko se bodo nekoč vračali zopet v svojo domovino skozi Beograd, bo naša prestolnica umela, oddolžiti se jim drugače.

LDU. Beograd, 7. junija. Francoski poslanik vicomte de Fontney je izročil kraljevski vladi noto francoske vlade, s katero priznava francoska republika kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Francoska vlada izraža v tej noti zlasti zadovoljstvo, da so se izpolnila aspiracije Srbov, Hrvatov in Slovencev, kot rezultat vojne, ki sta jo vodili obe državi bratsko ramo ob rami.

Zenski kongres. LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) »Temp« piše: Delegacija, katero je imenoval mednarodni zenski kongres, da predloži želje in sklepe tega kongresa članom mirovne konference, so sprejeli zaporedoma razni delegatje poglavitnih velesil. Član ameriške delegacije je zagotovil zastopstvo ženskega kongresa, da bodo tudi ženske pozvane k glasovanju pri plebiscitih, ki jih odreja mirovna pogodba in da se je med drugim že ukrenilo vse potrebno za udeležbo žensk pri ljudskem glasovanju v Schleswig-Holsteinu. Delegat Barnes je priznal, da sedanja ustava komisija za mednarodno delavsko zakonodajo, ki je podrejena zvezi narodov, ni ugodna imenovanju žensk za članice, toda opozoril je žensko delegacijo na dejstvo, da nikak prepoved ne onemogočuje ženskam pritiskati na svojo vlado, da imenuje v to komisijo kot zastopnike tudi ženske. Lord Cecil je ponovil žensku-mu odposlanstvu zagotovilo, da ustava zveze narodov formalno in brez pridržka priznava ženskam pravico, da morejo biti izvoljene na najvišja mesta in da morejo biti članice tako skupščine zveze narodov, kakor tudi upravnega sveta.

Zveza narodov. LDU. Bern, 8. junija. (Dunkor, ur. — Zakasnelo.) Švicarska brzojavna agencija poroča: Komisija strokovnjakov za zvezo narodov, ki jo je imenoval švicarski zavezni svet in ki obstoji iz juristov in parlamentarcev, je v več sejah obravnavala pariške statute za zvezo narodov in se posvetovala, kako stalice naj zavzame Švica proti zvezi narodov. Komisija je prišla do zaključka, da ima pariški pakt razen nekaterih neopopolnosti tudi dve izredno važni določbi, namreč, da bo izključena vsaka napadna vojna in da v bodoče nobena mednarodna pogodba ne bo veljavna, ako se ne objavi, kar odgovarja demokratski ideji.

Priznanje Poljske. LDU. Lyon, 8. junija. (Brezlično.) Iz Stockholma se poroča: Uradni odlok objavlja, da je sklenila švedska vlada priznati Poljsko kot neodvisno državo. Istočasno poroča iz Varšave, da je poljsko ministrstvo za zunanje posle prejelo obvestilo od španske vlade, da priznava Poljsko kot suvereno državo.

Grška proti Italiji. LDU. Trst, 5. junija. Izvirno poročilo tukajšnjega lista »L'Era nuova« iz Curia toži, da grško in Grški prijazno časopisje nadalje ruje v škodo Italije. Hoteli bi namomestiti italijanske čete, ki so zasedle severni Epir, s mednarodnimi, če mogoče z grškimi četami. Če bi se to premeščenje res izvršilo, nadaljuje poročilo, bi Italija zelo izgubila na vrednosti, bi Albanca in Epirote, dočim bi Grkom bilo omogočeno, pokusiti zopet kako debelo politično-teritorialno apokalipto, kakor se je to zgodilo nedavno v Mali Aziji. — Grško časopisje očita Italijanom, da pospešujejo s svojimi albanskimi bandami anarhijo in da Italijani in Albanci terorizirajo in tiranizirajo kristjane ter jim otežujejo življenje do nevarnosti.

Kako postopajo Laši s socialisti. V Beogradu, 10. junija. Laški civilni komisar se boče nametati socialističnega vođe kane kane.

Najprej ga je hotel internirati, ali zbal se je socialističnih zastopnikov in odpora med delavstvom. Nato pa se je obrnil do proslulega državnega pravdnika dr. Štefeta in s tem sta skovala ovadbo proti Lirusiju in ga dala zapreti. Sodnja ni hotela odobriti postopanja proti Lirusiju, ker je politični manever komisarija in državnega pravdnika prečuden. Civilni komisar je nato pridržal Lirusija v zaporu na svojo voljo.

Novo komedijo je vprizoril »Consiglio Nazionale« na Reki. Poslal je na ameriški senat brzojavko, s katero hoče desavutirati Wilsona pred lastnim njegovim narodom. Brzojavka pravi pravi med drugim: Reški meščani apelirajo na čustvo pravičnosti ameriškega senata, od katerega pričakujejo, da ne bo dovolil v imenu Lincoln in Washingtona, da bi jeden sam človek storil tako veliko krivico. Rečani hočejo vedeti, ali senat kot predstavnik ameriškega naroda odobrava politiko, ki z brutalno silo žali mesto, katero je poslalo 100 prostovoljcev (prava reč!) v laško vojsko. Ali prevzame ameriški senat odgovornost za to, kar počne Wilson? — Pa tudi ta brzojavka ne bo pomagala reškim Lahom, da bi se izpolnile njihove pretirane zahteve.

Vojni arzenal v Benetkah prenesen v Pulj. Poročajo, da je ministrstvo laške vojne mornarice dalo prenesti svoj vojni arzenal iz Benetk v Pulj. Poslopje benetška arzenala se bo porabilo za potrebe trgovske mornarice.

Neodrešena domovina.

Odpor poreških kmetov proti italijanskemu tiranstvu. LDU. Glasovi i Poreštine. Prebivalstvo iz okolice Poreča (Tar, Frata, Vabriga, Kastelir, Višnan, Vižnada, Fuškulin, Fabci in dr.) je tiranije novih Prusov sito do grla. Ne morejo trpeti več oblasti, ki jih tlačijo, jim ne dovolijo govoriti in sladkem materinskem jeziku in jih hoče gospodarsko uničiti. Dne 24. maja se je enodružno, brez posebne organizacije dvignil ves moški odrasli svet (ne pa, kakor Italijani poročajo, ženske in otroci) nekoliko tisoč po številu ter krenil ob zori proti italijanskemu gnezdju Poreču. Oborožili so se z domačim orožjem, sekirami in kosami, ter s treh strani šli v mesto. Razjarjeni narod se je hotel osvetiti oni gospodi, ki je poklajala »osvoboditelje«, da bi z njihovo pomočjo še huje izrabljali in uničevali naše siromašno ljudstvo. To so v obeh narodih: škof Pedersoli, načelnik Ravastini in trgovec Colluzzi. Vse predpolne so jih iskali po mestu, ti junaki pa, so dobro vedeli, kaj jih čaka, izginili brez sledu in se poskrili. Karabinjerji niso mogli napraviti miru in so pobegnili iz mesta. Drugega vojaštva v Poreču ni bilo. Ljudstvo svojih žrtvi ni našlo in se je popoldne razšlo domov. Stari ljudje pravijo, da je bilo ta dan tako kot leta 1892. Drugi dan zjutraj je došla v Poreč močna karabinjerska posadka okoli 300 mož in razen tega še nekaj redne vojske. Italijanski krogi pripisujejo temu dogodku veliko važnost. Pa tudi mi jih opozarjamo, da bodo imeli sto sitnosti, ako bo ta naš narod obojen, da mora živati njihovo »veliko svobodo«.

Pismo iz Opatije. Ljubljanski dopisni urad je prejel iz Opatije-Voloskega nastopno pismo z dne 28. maja t. l.: Ne moremo več prenašati nasilstev tukajšnjih negatov, podpiranih po italijanski oblasti. Vsako nedeljo prirede zabavo ali izlet, spojen kajpada z demonstracijo. Tako so minulo nedeljo imeli izlet v Moščenice. Napadli so gostilničarja Jedriško v Medveji ker je imel v svoji gostilnici sliko Wilsonov. Vračajoč se v Volosko so demonstrirali z neprestanimi krikli proti Wilsonu in proti nam: »Abbasso scavi, tataloviči, Čiči, barbari!« Pri Narodnem domu v Voloskem so vpili: »Abbasso il Dindone!« Spremljali in ščitili so jih karabinjerji, mi pa smo morali vse to mirno gledati in molčati. Pri demonstracijah jim je vojaška godba na razpolago. Preden so se razšli, so še enkrat pokazali svoje divjstvo. Sneli so desko odvetnika dr. Cerverja in jo zagnali v morje. — V nedeljo nameravajo za proslavo praznika »delo Statuto« obhajati bakhanalije; vojaki in vsako dekle v spremstvu vojaka bodo imeli prost ustov. Za to zabavo jim bo na razpolago ves park in nasip v Opatiji. Na plakatu je podpisan odbor, med katerim figurira tudi ime Čeha inženirja Venceslava Setinskega, ki je kot občinski inženir moral narediti načrte za razne paviljone; tako so ga brez njegove vednosti uvrstili v odbor. Šivajo se zastave, ki jih bodo ponoči od sobote na nedeljo izobesili na naših hišah, mi pa bomo morali molčati. Ali to ni mogoče preprečiti? Rotimo vas, da storite vse korake, da se to prepreči ako je le mogoče, ker mi ne bi mogli preboleti tega, da se na naših hišah vije neprijateljska zastava. Na vsak način javite Amerikancem, Angležem in Francozom, da se je vse to, kar se je pri nas storilo, počelo proti naši volji. Za Reko so dobili legitimacijo dosedaj samo one ženske, ki so izobesile italijansko zastavo. Take in enake stvari se gode pri nas.

Vršeni in vlaka. Na progi od Buj na Slovensko sta se spopeli dve kmeti.

Seveda nista znali italijanskega jezika in sta govorili hrvaški. Poslušajo karabinjerji so jima zabrali govoriti hrvaški. Ker tega nista hoteli storiti, so jih »kulturno« in »civilizirano« karabinjerji vrgli iz dirajočega vlaka. Ubogi ženski sta se pri padcu zelo poškodovali. Kako naj se tak brutalni čin obsodi? Pa naj ljudstvu ne zavre kri!

Is Levač. LDU. Dne 23. maja je odredila krajevna okupacijska oblast hišno preiskavo pri kmetu Ivanu Milanoviču. Kako se ti levi boje šumenja v grmu! Četa 60 mož s štirimi strojnicami je obkolila Milanovičovo hišo in začela preiskavo. Ničesar niso našli, pa zvezali so starega Milanoviča in ga odvedli v Motovun, od tam pa bogve kam.

Pismo zadrškega nadškofa italijanskemu komisariju in najnovejša škofova izjava. LDU. Split, 6. junija (DDU). Italijanski listi prinašajo pismo, ki ga je obkolila zadrška nadškof dr. Pulisti italijanskemu komisariju za civilne posle v zasedenem delu Dalmacije, v katerem se opravičuje, da se je izjavil za Jugoslavijo samo zasebno in ker je mislil, da služi ta izjava le v statistično svrhu in za ničesar drugega. Sedaj da šele vidi, da so porabili njegovo izjavo v drug namen in da so celo ponaredili njegov podpis. Hkrati prinaša zadrški »Narodni List« to najnovejšo nadškofovo izjavo: »Da se prekine vsako nadaljnje prerokanje po časopisih o mojem podpisu, izjavljam, da sem bil tedaj, ko se je moje ime po moji vednosti in po mojem privolenju postavilo na nabiralno polo zadrških Slovanov, kakor tudi sedaj za to, da pripade vsa Dalmacija Jugoslaviji. V Zadru dne 4. junija 1919.«

Kako se godi internirancem v Sardiniji. Prihajajo vesti od jugoslovanskih internirancev v Sardiniji, ki pričajo, da so nameščeni večinoma v krajih, kjer razsaja malarija ali v malih gorstih pastirskih selih, kjer nimajo ne poštenega ležišča ne hrane. Od svojega bivališča se smejo oddaljiti največ 3 kilometre, zvečer ob 8. uri morajo biti vsi na svojem mestu. Pisma, ki jih pošiljajo, so s strani cenzure močno črtana, tako, da se ne da docela dognati, kako slabo se jim godi in kaj vse morajo pretrpeti, zato, ker so Slovani.

Zabavljica pred nosom karabinjerjev. Znano je, da pravi Tržičani, čeprav italijanske narodnosti, že od nekdaj ne gledajo radi niti »matere« Italije, niti njenih sinov, ki so jim vedno oddašali in jim še odnašajo najboljše službe kar izpred ust. Tako gledajo Tržičani tudi sedaj s strahom v prihodnost in se boje »mizerije«, ki jih bredovno čaka, če bodo gospodarili po Trstu »regnicoli«. Svojemu nezadovoljstvu so že začeli dajati duška. Te dni so tržški težki prepevali v neki gostilni pred nosom karabinjerjev smešno zabavljico na Lahe, ki si hočejo pridobiti zakrknjena tržška srca z makaroni in malovrednim rižem: Cante, un de profundis al risotto, che non più manjaribus. O, miseria, o carne, venduta per macaronibus. Karabinjerji so petje poslušali in slišali, toda ukrenili niso hoteli ničesa, menda iz strahu pred »petenador«; kar pomeni med tržskimi ljudstvom pretep.

Šikaniranje »županov in gerentov na zasedenem ozemlju. Lah se silno boje moških na zasedenem ozemlju, zato vodijo nad njimi naravnost že smešno kontrolo. Danes jih kličejo na zgaševanje sem, jutri pa tja, tako da nimajo ubogi ljudje nikjer in nikdar miru. Začeli so vtikati naše fante celo že v vojaške sukne in jih goniti po Italiji. Županom in gerentom so napravili osebnostno odgovornost za vsakega moškega za slučaj, če bi kdo pobegnil.

Črešnje v naših Brdih, ki so svoj svoj čas donosale Bricem tako lepe dobijke, nimajo, od kar gospodarji tam Lah, nobene cene, ker ni kucev.

Topove in municijo še vedno gromadijo na zasedenem ozemlju Lah. Karabinjerji v vojaštva mrgoli povsodi. Komu neki hočejo imponirati s tem?

Sokolska župa Ljubljana I. V nedeljo, dne 15. junija ob 8. zjutraj se vrši v kavarni Narodnega doma seja predsedstva. Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu razgovor o župnem zletu in zboru v Novem Sadu. — Delegati župnih društev za župni občni zbor naj se te seje po možnosti udeležijo ter naj prinese s seboj poverilnice za župni občni zbor. — Na zdar!

Slovenskemu Sokolstvu! Pozivljamo vse župe in društva, da takoj pošljejo predsedstvu SSZ natančne imenike delegatov in vseh telovadcev, ki se udeležijo zleta v Novi Sad. To je nujno, zato ne odlašajte. Legitimacije določite z delegati od Zveze. Pri vsakem morja biti naveden tudi poklic. Priporočljiva se vestno in pridno! Na zdar! — Predsedstvo Slov. Sokolske Zveze.

Dnevne vesti.

Preki sod. V razpisu o prekinu sodu, ki ga je izdal mestni magistrat dne 3. junija t. l., je po prvem odstavku, glasom katerega bi se imela civilne osebe glede nekaterih kaznivih dejanj podrediti pod sodnost vojaških sodišč, pomotoma izostal stavek: »Dan, ko stopi to povelje v veljavo, odredi bom zakladno s drugimi mojim govelem«. Civilne osebe so torej doli kot prej podredene pod sodnost civilnih so-

dih. Razglas mestnega magistrata glede prekaza sodu za vojske obveznike pa je svedo v polnem obsegu veljavno.

Jugoslovanski gasilski zvez »Ljubljana« je na pozdrav občnega zbora, ki se je vršil dne 1. junija 1919 v Ljubljani, došla iz Beograda poslednja kraljeva zahvala: Jugoslovanski gasilski zvezi iskrena hvala na pozdravu. Kabinetna pisarna Njegovega Veličanstva kralja. Službeno: Aleksander.

Timeški vladika. LDU. Beograd, 7. junija. Arhijerejski sabor je izvolil za timeškega vladiko dr. Irineja Čirča, profesorja karlovaškega bogoslovja.

† dr. Karl Dernovšek se je rodil 1. 1875 na Raki na Dolenjskem. Dopržil je pravne študije na dunajski univerzi. Vstopil je v državno službo pri finančni upravi, in do leta 1905 služboval v finančnem ministristvu, od koder je prestopil k Anglo - banki. Veljal je za izredno nadarjenega in vestnega strokovnjaka v narodnem gospodarstvu, osobito v davčni upravi in bančnih poslih. Živo in iskreno je ljubil svojo domovino in v bolestem hrepenenju ji je hotel služiti po najboljših močeh. Prezgodnja njegova smrt je velika izguba za narod, ki potrebuje večjih in navdušenih delavcev. Dolga mučna bolezen ga je držala na Dunaju in poslednje mesece v bolniški postelji. Dokler ga ni rešila tiha smrt. Pokojino je bil zet g. Franc Šukljeta, čegar edino hčer je bil poročil leta 1902. Zapušča vdovo in šestero otrok. Bodi prebлагem pokojniku tuja zemlja lahka, dokler ni mogoče prepelati njegovega trupla v domačo prst. Blag mu spomin!

V Hrastniku je razpisano mesto rudniškega zdravnika. Gg. zdravniki se opozarjajo na to mesto, ki je v gmetnem oziru prvostopno. Natančneje se poizve pri bratovski skladnici v Trbovljah, kamor je tudi vlagati prošnje do 1. julija t. l.

Odkritje nagrobnega spomenika pok. A. Grčarja, šol. rav. se vrši v četrtek t. j. 12. junija ob 3. popoldne v Radovljici. Tovariši pevel imajo ob 2. popoldne isti dan skupno vajo v šolskem poslopju. Ker je bil pok. A. Grčar zastopnik učitelstva v okrajnem šolskem svetu in splošno priljubljen je pričakovati obilne udeležbe.

Afera König na Vinici. »Slovenec« je prinesel dne 6. junija 1919 št. 131 pod naslovom »Afera König na Vinici« neresnične podatke. Vprašam pisca članka, če je mogoče na gostilniški prostor, ki meri največ 30 m² spraviti 500 ljudi? Res smo prisegli pod vodstvom kmeta Pavličiča iz Perudine kot demokrati zvestobno svobodni in ujedineni Jugoslavlji in prisegli, da ne pripoznamo več Karla za svojega cesarja. Vse drugo je laž, ker državo brez oblasti itd. si zamore misliti le podivjana roparska družal. Res je, da zato ker smo prisegli zvestobno Jugoslavlji in nečemo biti (nas je desetorica) velezdajniki in boljševiki, nas nazivlja zaslepljeno ljudstvo to in onstran Kolbe »Srbe«, ki nas je treba pobiti in poklati. Je tudi častitljiv König s svojimi drugimi med desetorico »Srbov«? Je znano gospodu piscu od koga so se boljševiški direktorji dne 30. maja 1919 poslavliali? Pregovor pravi: Par, para najde, Vinica, 8. junija 1919. Franjo Lovšin, nadučitelj.

Otvoritev pisemskega prometa z inozemstvom. Vseled odloka ministrstva pošte in brzojava s 26. dne meseca maja t. l., odnosno s 31. dne maja t. l. je pisemski promet z inozemstvom, izvzemši Nemško, Bolgarsko, Turško, Madžarsko ter Rusko zopet odprt. Nadalje se ni odprt pisemski promet z Italijansko, Poljsko, Ukrajino, ker za devni dogovorji z rečenimi državami še niso dokončani. Za drugo inozemstvo se smejo sprejemati pisma, dopisnice (navadne in dvojnate, t. j. z odgovorom), tiskovine vseh vrst, trgovske listine (Geschäftspapiere), vzorce brez vrednosti in sicer tudi priporočene. Pristojbine se zaračunajo na mednarodnem tarifu. Povzetne pošiljke in poštni nalogi so za zdaj zaradi prekinjenega denarnega prometa še nedopustni. Inozemske pisemske pošiljke so do preklica podvržene cenzuri. Za pisemski promet v Nemško Avstrijo in Čehoslovansko so v veljavi prejšnje pristojbine, ki so se vporabljale v bivši avstro - ogradski monarhiji.

Poroča. Dne 8. junija, se je poročila v Ostrelju Bosni, gospica Anica Zemljakova, z gospodom Janko Kosom, rezervnim poročnikom. Zavednemu, slovenskemu paru obilo sreče!

Poročil se je orožniški podstražmojster Martin Podkrižnik, z gospodično Ejo Jagodič v Slivnici pri Celju, dne 4. junija 1919. Novoporočenca iskreno čestitamo!

Prijeti tihotapei. Marija Pogorevnik nas prosi, da naj popravimo tozadevno notico tako, da je tobak in viržinke hotela nesti samo do Maribora in da njen mož sploh ni bil pri stvari pri sedet.

Tri smrtne obsodbe. Pred sodiščem v Osijeku se je vršila razprava proti posumnikom iz Huma, po imenu Ivan Hinet, Ivan Peči, Josip Hock. Iv. Fritzenschaft in Mirko Riedl. Obtoženi so bili, da so dne 12. t. m. blizu Huma čakali na srbske vojske Obrana Lazovića, Radoja Spasovića, Milana Stankovića in vojske SHS vojske Rada in Stanka Matijevića, ki so se vračali v Požez. Ustrelili so na voz, s katerim so se vojaki vračali in ubili vse tri srbske vojske. Rado Matijević je bil

teško ranjen. Pred sodnijo so trdili obtoženci, da so smatrali vojske za razbojnike, česar jim pa sodniki niso hoteli verjeti. Obtoženi so: Hinet, Fritzenschaft in Peči na smrt na vislicah. Hock pa na 15 let ječe.

+ Aproximacija juž. železnice deli svojem odjemalcem moko za mesec junij.

Opozorilo. Dva dijaka sta 4. maja v jutranjem vlaku Maribor-Ljubljana pri izstopu iz v Celju pozabila v vozu III. razreda klarinet in sicer v zavrtku. Pošteni naidite! se prosil, da ga proti dobri nagradi odda v trgovini z instrumenti Schramm v Celju.

Umrla je v Ljubljani hišna posestnica, g. Marija Čik, roj. Demšar. N. p. v. m.!

Umrl je na Dunaju g. dr. Karl Dernovšek iz Kandije, prokurist anglo - avstrijske banke, N. v. m. p.!

Darila. Mestnemu magistratu so izročili za mestne uboge: trvdka Schwab & Bizjak povodom otvoritve svoje trgovine v Ljubljani 200 K, Milan Stanežić, trgovec v Somboru 1000 K; Herman Wachler, trgovec v Osijeku 100 kron; Viljem Spitzer, trgovec v Ljubljani, ponovno 100 K in neimenovan dobrotnik, kakor vsakomesečno 200 K.

Vremensko poročilo.

Vilna nad morjem 3002 Srednji srčni tlak 736 mm

Junij	Čas opazovanja.	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
8	2. pop.	739.1	20.4	brezvet.	več. oblak
9	2. pop.	739.2	14.8	"	"
9	7. zj.	740.3	15.2	"	"
10	2. pop.	739.9	20.4	sl. jg.	del. oblak
10	7. zj.	740.6	14.7	brezvet.	"
10	7. zj.	742.5	15.0	"	megla

Padavina v 24 urah 0.0 mm
— Srednja večerajša temperatura 16.3°, normalna 17.0°. — Vremenska napoved za jutri: Lepo, toplo in vetrovno vreme.

Kultura.

Iz gledališke pisarne. V četrtek, dne 12. t. m. gostuje gospodična Renata pl. Miletić hčerka pisatelja in prvega intendantu zemaljskega kazališta v Zagrebu, v dramskem gledališču v igri »Pelikan« nastopi v vlogi hčerke.

»Glasbena Matice«. V sredo 11. t. m. ob 20. uri zvečer skupna skušnja. Vsi brez izjeme. Važno. — Odbor.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V sredo zvečer ob dvajseti uri vaja mešanega zbora. Vsi! — Odbor.

Ziri. Šolska prireditelja se vrši v nedeljo, dne 23. junija t. l. po popoldanski službi božji v hiši g. Primožiča (pri Mrovcu). Na sporedu je govor, petje, deklamacije in igra. Ker je dobilek namenjen za nabavo nove šolske zastave, se pričakuje tem večje udeležbe.

»Plamen«. God. I., broj 11. Sadržaj: Walt Whitman: Duše vojnika. — Julije Benešić: Na odlasku. — Miroslav Križar: Noč u lipnju. — Pesma bez poante. — San. — M. Križar: Veliki Meštar svoju hulja. — August Cesarec: Njihov i njegov jubileum. — Tito Strozzi: Colloquium. — Na adresu gđe. Kveder. — Ljubo Babić: Lažne fraze gosp. Bacha. — Nietzsche: Znakovi sledećeg stoleća. — Gustav Krklec: Jutro. — Pismo odboru D. H. K.

Gospodarstvo.

Vinogradniki! Po najnovejših strokovnih izkušnjah traja inkubacijska doba, v kateri se gljivica peronospora v zelenih trnih delih razvije, da napravi nove trose (seme) v začetku junija 11 do 13 dni. Ker je prvi izdatni polletni dež v naših krajih padal dne 3. in 4. junija, imamo pričakovati od 14. do 16. junija, zlasti če pade v tem času zopet nekaj dežja, prvi napad peronospore. Če najde takrat ta strupena gljivica vaše vinograde nepoškodovane, napade list in zarod in vam prizadene lahko veliko škodo in uniči na milijone kron narodnega premoženja. Nihče naj torej ne odlašaj in poskrobnaj vinograd v tednu po Binkošti! Skropite tudi zarod in spodnje strani listov, kajti od tod se list boleznijo najhitreje nalezijo! Vinarski nadzornik B. Skalický, Novo mesto.

Sejm pri Sv. Antonu v Dobrepolju se vrši dne 13. t. m. za živino in drugo blago, kakor v prejšnjih časih.

Komisariat ministrstva saobraćaja v Ljubljani, ki nadzoruje v imenu tega ministrstva vse privatne železnice, osobito južno, uraduje v pritličju Kranjske hranilnice, Knafljeva ulica 9.

Monopolska taksa na užigalce znaša glasom tozadevnega obvestila generalne direktcije carine v Beogradu 120 dinarjev v zlatu za 100 kilogramov, monopolska taksa na sol pa 17 dinarjev v zlatu za 100 kilogramov. Dovoljenje za uvoz teh predmetov iz inozemstva daje uprava za monopole v Beogradu.

Otvoritev telefonske centrale za javno govorilnico pri poštenu uradu Vrhnika. Pri poštenu uradu Vrhnika se je otvorila dne 4. junija telefonska centrala za javno govorilnico v vođu šte. T 26 za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Nepopravljivi pri vojaških rekvizitih. Na dolžna vlada je določila

pritožb zaradi nerednosti, ki so se dogajale pri izvrševanju vojaških rekvizitov povodom zadnjih operacij na naši severni meji, zlasti pa glede neenakomernega postopanja napram posameznim lastnikom. Deželna vlada je uvedla potom okrajnih glavarstev najstrožjo preiskavo proti vsem krivcem, zlasti tudi proti županom, ki so ravnali neobjektivno. Vsak slučaj nepravilnosti naj se prijavi pri pristojnem okrajnem glavarstvu oziroma mestnemu magistratu. Pritožba mora biti utemeljena z določenimi dokazi. Na neosnovane pritožbe se oblastva seveda ne bodo mogla ozirati.

Zastopstvo interesov Jugoslovancev v Ameriki. Ministrstvo zunanjih del je obvestilo deželno vlado za Slovenijo, da je izdalo nalog na kraljevo poslanstvo v Washingtonu, da zastopa v vseh zapuščenih stvareh in vseh stvarih glede zavarovanja interese državljanov celokupnega kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pristojni uradi morajo v vseh slučajih, kjer prosijo posredovanja, poslati vsa dokazila na ministrstvo zunanjih del potom ministrstva za pravosodje v Beogradu.

Velika tovarna kuvert in stilihih papirnatih proizvodov se otvori v Zagrebu. To podjetje je važno zlasti glede na visoke carine, ki so določene za take predmete.

Naredbe češko - slovaške republike. Glasom poročila jugoslovanskega poslanika na Dunaju je češko - slovaška vlada izdala dne 4. marca 1919 naredbo št. 110 glede vpisovanja denarnih vlog, članskih in društvenih deležev, in dne 12. marca 1919 naredbo št. 126 glede vpisovanja in zaznamovanja vrednostnih papirjev. Posnamemo najvažnejše določbe. Po naredbi št. 110 se morajo vse denarne vloge (vložne knjižice, listi, blagajniške nakaznice, tekoči ali žirovni računi, brezobrestni depoziti itd.) pri bankah, denarnih in drugih zavodih, nadalje članski in društveni deleži, družb, društev, združenj, v dobi od 10. marca do 10. junija 1919, od imetnikov na posebnem seznamu prijaviti v vpisovanje. Ta določba je obvezna za 1.) fizične osebe: a) ki imajo na ozemlju češko - slovaške republike svoje redno bivališče, ali pa bivajo tam najmanj eno leto glede vseh vlog in deležev; b) vse druge osebe glede domačih (češko - slovaških) vlog in deležev; 2.) vse pravne osebe: (n. pr. občine, okraji, tvrde, društva, družbe, zadrage itd.), ki imajo v republiki svoj sedež ali pa vsaj podružnico. — Naknadno vpisovanje in prijave vlog in deležev dovolijo lahko samo finančno ministrstvo, odnosno k temu pooblaščen urad in to na podlagi dokaza, da stranka ni mogla izpolniti svoje dolžnosti pravočasno. Prijave se morajo izvršiti pri uradu, kateri je v to določen. Za vpisovanje vložnih knjižic, listov in blagajniških nakaznic veljajo posebna določila. Za prijavo se mora vplačati polodstopno (1/2%) evidenčno pristojbino. Prijavljeni efekti se opremijo s posebno ključavo. Brez poslednje je prepovedana denarnim zavodom katerokoli izplačitev kapitala ali obresti. Vloga in deleži, kateri ne bodo prijavljeni k vpisovanju v dobi treh mesecev, računski od prvega vpisovalnega dne, zapadejo v korist države. — Bistvena določila naredbe 126. so sledeča: Vrednostni papirji, katerekoli vrste, obligacije, zadolžnice, priortete, akcije, žrebi, delne zadolžnice, poštne papirje, dobrotkovnice itd., kakor tudi zapadli kuponi teh papirjev, oddeljeni in neoddeljeni, se morajo razum zadoležnic avstrijskih in ogrskih vojnih posojil in razum blagajniških nakaznic avstro - ogrske banke vpisati in zaznamovati. Vpisovanju in zaznamovanju so podvrženi: vsi vrednostni papirji, v kolikor se isti nahajajo na ozemlju češko - slovaške republike. Samo vpisovanju so podvrženi: 1.) vrednostni papirji, vloženi izven republike, katerih imetniki so pripadniki češko - slovaške republike, prebivajoč na njenem ozemlju, ali pa drugim osebam, katere prebivajo najmanj eno leto na tem ozemlju; 2.) začasni listi in vrednostni papirji, ki so bili v dobi vpisovanja podpisani in prideljeni in h kateri izdaj je bilo dano državno dovoljenje, ki pa do sedaj efektivno še niso izdani. — Vpisovanje je obvezano brez razlike državne pripadnosti, za vsako fizično ali pravno osebo, ki se nahaja v roku vpisovanja na ozemlju češko - slovaške republike, in ki a) poseduje kot lastnica imenovani vrednostni papir, ali b) ki si je pridobila vrednostne papirje na katerikoli način, toda s pridržkom lastninske pravice izročila te papirje drugim osebam, da jih posedujejo, hranijo itd., ali c) ki poseduje ali pa hrani vrednostne papirje za drugo osebo. Na domače (češko - slovaške) vrednostne papirje, kateri v zmislu navedenih določb niso podvrženi vpisovanju, so dovoljena izplačila samo, če se oseba, katere jih predloži, izkaže s primerim potrdilom svojega finančne oblasti, ali pa, če prebiva izven domovine, s potrdilom svojega konzulata in nadalje s potrdilom rednega zastopnika čeh - slovaške republike, uradujočega v tej državi, v kateri so se nahajali papirji dne 12. marca 1919. Opozorja se, da te prijave ne stoji v nikaki zvezi s svojčasno prijavo inozemskih terjatev, odredeno tujnadno po ministrstvu financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Nabirajte za »Obrambni sklad!«

Nainovejša poročila.

(Naša poročila iz Beograda in Zagreba.)

REGENTOVA ZAHVALA ZA POZDRAV OB OTVORITVI TEHNIKE

Deželna vlada je prejela nastopno brzojavko:

Beograd. Zelo se zahvaljujem pokrajinski vladi, docentom in akademikarjem za pozdrav s sestanka o priliki otvoritve tehnične fakultete. Uverjen sem, da bo mlado, popolno vseučilišče v Ljubljani dostojno odgovarjalo svoji prosvetni in veliki narodni nalogi. Temu želim vsak uspeh. Kabinetna pisarna Njegovega Velikanstva kralja: službeno Aleksander.

AMNESTIJA.

Beograd, 8. junija. (Nadaljevanje.) IV. Opuščamo, v kolikor niso že izvršene a) od civilnih kazenskih sodišč izrečene dve leti nepresegajoči kazni na prostosti, katerih izvršitev je bila do vstetega 29. oktobra 1918 odložena ali prekinjena ker je služil obsojenec pri vojakih ali ker je bila njegova delavna moč za narodno gospodarstvo nujno potrebna (§ 1 in 2, 1 lit. b) ces. ukaza od 7. avgusta 1918 drž. zak. št. 207 in § 1 ces. ukaza od 16. junija 1914 drž. zak. 183 b). Od vojaških sodišč izrečene, dve leti nepresegajoče kazni na prostosti, katerih izvršitev je bila do vstetega 29. oktobra 1918 odložena ali prekinjena v zmislu § 480 avstr. vojaško kazensko pravnega reda.

V. Vsem onim osebam, ki so bile do vstetega 29. oktobra 1918 obsojene od kake civilne ali vojaške sodnje v 6 mesecev nepresegajočo kazeno na prostosti ali na 5000 K nepresegajočo denarno kazno, opuščamo kazno brez ozira na to se je li poleg kazni na prostosti naložila tudi še 5000 K presegajoča denarna kazna, ako ta oseba še ni bila kaznovana radi kateregakoli zločina ali zaradi kaznivega dejanja iz koristiljubja, pri čemur seveda deliktov, ki se opuščajo pod I. ni upoštevati.

Izvezamo se le kazni zaradi kaznivih dejanj zoper varnost lastnine izvršenih od železniških ali poštinih uslužbencev na predmetih izročeni železnici ali pošti v svrhu prevoza ali pošiljanja.

VI. Opuščamo kazno in ostanek kazni, ki so bile do dneva tega ukaza izrečene od civilnih ali vojaških sodišč, zaradi kateregakoli kaznivega dejanja, ki ne spada pod I. do IV. ali je tam izvezo. Ako se je to zgodilo: a) iz bede, b) iz mladostne nepremišljenosti, ali c) vsled razburjenja zaradi vojnih razmer ali d) iz političnih nagibov ali e) ako je bil obsojenec v vojni hudo prizadet vsled izgube rodbinskih članov ali na premoženju.

VII. Opuščamo kazno in ostanek kazni vsem železniškim uslužbencem, ki so bili do dneva tega ukaza od civilne ali vojaške sodnje obsojeni radi kaznivega dejanja izvršenega do vstetega 29. oktobra 1918 zoper telesno varnost ali varnost življenja. (§§ 337, 432, 433, avstrijskega kaz. zak. in §§ 601, 703, 704 avstrijskega voj. kaz. zakona.) Zaradi takih kaznivih dejanj naj se kazensko postopanje ne uvede, če uvedeno pa ustavi.

VIII. Osebam, katerim pridejo gojenje odredbe v prilog odpadejo tudi vse posledice kazenske obsoje in sicer ako se je kaznivo dejanje izvršilo od 1. avgusta 1914 dalje tudi če je kazen že izvršena.

Pričakujemo predloge tudi za ostale osvobodene in ujedinjene dele naše kraljevine, ter hočemo tudi mi nakloniti ugodnosti, ki jih opravičujejo njihove prilike.

Naš minister pravde naj podvzame vse potrebne mere, da se ta ukaz izvrši.

TRIBUNA O MINISTRU VULOVICU.

Beograd, 9. junija. 8. t. m. je začel izhajati v Beogradu zopet list »Tribuna«, ki je izhajal že pred vojno. Takoj v prvi številki silovito napada v članku »Sobračaj« železniškega ministra Vulovića. »Tribuna« piše med drugim: Ves promet na našem današnjem ozemlju ni niti varen niti reden. Cele lopovske bande v zvezi s pasivno resistenco in lopovskim uradništvom in voznim in paroplovnim osebjem nemške in madžarske narodnosti ovira vpostavljanje varnosti in reda v prometu. Ker je pa to vprašanje za našo novo državo življensko vprašanje, zato zahtevamo, da mu posveti kraljevska vlada v prvi vrsti svojo skrb. Treba je takoj podvzeti najenergičnejše in najstrožje korake proti zlikovcem, pa naj si bodo to kdorkoli.

Če prometni minister Valović vstedi svoje boleznj ni v položaju, da napravi red v prometu, potem mu nalaga njegova patrijotična dolžnost, da se takoj s svojega mesta umakne in da prepusti svoj prostor n. pr. g. Draškoviću, o katerem smo prebrali, da bo znal in razumel to vprašanje energično rešiti. To bi se moralo zgoditi še istega dne.

namreč takrat, ko je g. Valović obolet in odšel na Francoaso se zdravi.

Dobro organizirano in energično delo je po našem globokem prepričanju v stanju, da tekom 15 dni (!) popolnoma uredi ves promet.

SAMOUPRAVA O ITALIJANSKIH ASPIRACIJAH NA BALKANU.

Beograd, 9. junija. »Samouprava« piše v svoji binkoštni številki proti Italijanom jako bojevit. V svojem uvodniku opisuje nebrojne poskuse Nemčije in Avstro - Ogrske, da si pridržata balkanski polotok. Vsi ti poskusi so se izjalovili in zgodovina kaže, da si je še vsakdo, kdor se je preveč angažiral na Balkanu tukaj razbil svojo glavo. To meri dovelj jasno tudi na Italijo.

VIDOV DAN - OTROSKI DAN, PO CELI JUGOSLAVIJI.

Beograd, 9. junija. Na Vidov dan bo priredilo društvo za zaščito jugoslovanske dece na celim ozemljem naše kraljevine dečji dan (otroški dan). Društvo je naprosilo ministarstvo prosvete in ministarstvo ver, naj izdajo potrebne naredbe, da se na ta dan drže predavanja in pridige o deci in o dečjem vprašanju sploh. Po vseh šolah in cerkvah naj se na ta način zainteresirajo vsi narodni krogi za eno izmed naših najvažnejših vprašanj.

NACRT NOVIH ZNAMK.

Beograd, 9. junija. Kako poroča »Pravda« je konkurz za izdelavo poštinih znamk podaljšan do 1. julija.

ZVEZA MED KRFOM IN REKO.

Beograd, 9. junija. Zveza med Krfom in Reko je vspostavljena. Ladje vozijo vsak teden dvakrat iz Reke na Krf in obratno. Naš konzulat na Krfu vidira potne listine.

ČUDNO POSTOPANJE BEOGRAD-SKE CENZURE.

Beograd, 9. junija. Poročilo, ki ga je prinesel »Slovenski Narod« o ministerekem svetu v Beogradu je priobčilo tudi beogradska »Demokracija«, kjer ga je pa cenzura skoro ¾ zaplenila.

MANIFESTACIJA MESTA ZAGREBA PROTI ITALIJANSKIM ASPIRACIJAM PO NAŠEM OZEMLJU.

Zagreb, 9. maja. Danes ob 10 uri dopoldne se je vršila na Wilsonovem trgu pred gledališčem v Zagrebu velika manifestacijska skupščina proti italijanskim aspiracijam po našem ozemlju. Ves veliki trg je bil poln ljudstva, udeležili so se zborovanja, sokolstvo v kroju, društva s svojimi zastavami, akademski mladi, dijaštvo in meščanstvo. Zborovanje je otvoril zagrebski župan dr. Skulić povdarjajoč važnost te manifestacije, na kar je podal besedo dr. Hinko Hinković, članu jugoslovanskega odbora, ki je v svojih izjavah očrtal delo emigrantov v jugoslovanskem odboru in končni uspeh tega dela, razpad stare Avstrije. Zlasti uspešno v tem odboru je deloval naš sedanj zunanji minister dr. Trumbić, ki je v Rimu razvijal za jugoslovanski odbor tako uspešno delo, da ga je italijanska vlada poklicala celo na fronto, od koder so potem Italijani širili letake in pozive razdirajoče vsebine med slovensko vojaštvo Avstrije, ko pa je enkrat Avstrija razpadla, se je pa kratko malo od italijanske strani negiral uspeh tega dela in razpad Avstrije tolažil kot »slavno zmago« Italije. Italija zasleduje s svojim nastopom samo en cilj in to je, da bi gospodarsko in ekonomsko napravila Jadransko morje odvisno od Italije. Za dr. Hinko Hinkovićem je govoril drugi emigrant Jovo Banjanin, za njim pa dr. Ivo Krmic. Oba sta s svojimi izjavami direktno elektrizirala zborovalce in jih navdušila za našo skupno narodno stvar. V imenu Demokratske stranke je govoril Milan Krešić, za njim pa klerikalec dr. Deželič. Govora obeh zastopnikov sta bila sprejeta z navdušenjem. Na govorniški oder se je povzpela na to dr. Rudolf Hrvatić, ki je hotel v imenu seljaške stranke (Radičevcev) govoriti. Zbrano ljudstvo je glasno protestiralo proti nastopu zastopnika te destruktivne stranke. Govornik je moral opetovano zapustiti govorniški oder in tudi nastopu dr. Drinkovića, ki je hotel dokazati ljudstvu, da hoče dr. Horvat govoriti za združeno našega troimenega naroda in s tem ovreči trditve, da Radičeva stranka propagira samo republikanske in separatistične tendence, se ni posrečilo, ljudstvo pomirilo. V imenu američanskega jugoslovanskega odbora je govoril na to še dr. Leončič. Za njim pa nadporočnik Lovrić, ki so mu bolgarske čete kot srbskemu prostovolcu v Dobruži, iztaknile oči. V svojem govoru je ta slepi nadporočnik zatrjeval, da Jugoslavija v svojih upravičnih težnjah ni sama, marveč da za njo stoji tudi cela Rusija, ne sicer boljševiška, kar je le igrokaz sedanjega časa, marveč stara, slovenska Rusija, ki se je od nekdanj zavzemala za pravične jugoslovanske težnje. V imenu sokolstva je govoril starosta zagrebskega sokola dr. Dežak, povdarjajoč, da imamo v Jugoslaviji na četrt milijona organiziranih sokolov, ki so pripravljeni bojevati se za pravice svoje domovine. Spominjal se je ob tej priliki tudi izreka češkega dr. Scheinera, ki je ob priliki proslave Zrinjskega povelja v Zadaru izdal, da

vedno ob strani in da proti aspiracijam stoji češko sokolstvo jugoslovano, vedno tujih narodov stalo če treba tudi ramo ob strani in da bo proti aspiracijam vije.

Ob veljkanskem navdušenju je bila sprejeta nato resolucija, ki zahteva za našo državo vse naše zasedene pokrajine in ki se obrača proti nasilni okupaciji našega teritorija v zelo ostrih besedah.

Na to se je vršil obhod po mestu, kjer so na Jelačićevem trgu nagovorili zborovalce še razni govorniki, med njimi zastopnice demokratskih žena g. Patrijarh, gđ. Jurić, g. Bošnjak in g. Milan Marjanović. Na to se je sprevod pomikal do banske palače, kjer je župan dr. Skulić izročil banu sprejeto resolucijo. Ban je odgovoril, da narod v svojem boju za pravico ni osamljen, marveč da stoji za njim ne samo zagrebska, nego tudi beograjska, centralna vlada in z njo ves troedinj narod Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Sprevod se je podal na to še pred Palast Hotel, kjer stane ameriška misija, katero je v hrvaškem jeziku nagovoril akademik Lašić, v angleškem jeziku pa slepi nadporočnik Lovrić. Predsednik ameriške misije se je ginen zahvalil za zaupanje in zagotavljal zbranemu občinstvu, da goji ameriški narod iskrene simpatije do jugoslovnanov in da bo kolikor je pač v njegovi moči podpiral težnje jugoslovanskega naroda proti neutemeljenim aspiracijam drugih narodnosti. — Zborovalci so se na to prepevale narodne pesmi mirno razšli. Manifestacija je pokazala navdušenje hrvaškega zlasti zagrebskega prebivalstva za skupno narodno stvar in razumevanje za težnje trpečih bratov.

MANIFESTACIJE PO HRVATSKEM.

Zagreb, 9. junija. Po vseh mestih Hrvatske, Slavonije, Bosne in Hercegovine ter Dalmacije so se vršili danes veliki manifestacijski shodi proti okupaciji našega ozemlja po tujih narodih in so se sprejete resolucije obračajoče se zlasti proti nasilnemu nastopanju Italijanov v zasedenih okrajih odposlale na pristojna mesta.

POVRATEK V DOMOVINO.

Zagreb, 9. junija. Danes je vrnil v Zagreb ekspert pri mirovni konferenci in član jugoslovanskega odbora prof. dr. Franc Barac.

Sarajevo, 9. junija. Danes se je vrnil v Sarajevo ekspert jugoslovanskega odbora v Parizu Ilija Ivanjšević.

PROCES PROTI VANČAŠU.

Sarajevo, 9. junija. Danes je pričel v Sarajevu proces proti znanemu nadzorniku in hujšaku Josipu Vančašu, ki je ob priliki umora bivšega avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda igral v letu 1914 glavno vlogo med hujšaki, ki so povzročili napade na Srbe in njihovo premoženje.

USTANOVITEV CENTRALNE JUGOSLOVANSKE ZADRUŽNE ORGANIZACIJE.

Beograd, 9. junija. Ustanovitev »Glavne zadrugne saveza v Kraljevini SHS« se vrši v Beogradu 14. junija t. l. Na predan se vrše predposvetovanja v Retavski ulici št. 15. Srbski zadrugar Avramović bo pri tej priliki poročal tudi o svojem potovanju v Pariz in London. Angleška zadrugna organizacija je stavila jugoslovanskemu zadrugništvu na razpolago neomejen blagovni kredit. Gre izključno za blago, katerega izdeluje angleška zadrugna organizacija v lastnih podjetjih.

ANKETA O AGRARNI REFORMI.

Beograd, 9. junija. Anketa o agrarni reformi se vrši v Beogradu v zvezi z zadrugnim sestankom, ki je sklican za 14. t. m. Zadrugni dnevni red more biti izčrpan šele do 16. t. m. (Ustanovitev glavne zadrugne zveze, referat o preskrbi prebivalstva z raznimi potrebščinami, o vojnem davku z ozirom na zadrugo, o izseljeniškem vprašanju z ozirom na valuto in o narodni prosveti.) Referenti: Avramović, Lupin in Bervadić. Na to sledi pod predsedstvom ministra dr. Poljaka anketa o agrarni reformi, ki bo trajala dva do tri dni. Zeleti je, da bi bila Slovenija na obeh sestankih kar najbolje zastopana.

PRIPRAVE ZA SKUPŠČINO ZADRUGARJEV.

Beograd, 9. junija. Vsak dan se vrše posvetovanja v Beogradu navzočih zadrugarjev. Sej se med drugim vdeležujejo: znani hrvaški zadrugar, sedanj minister za agrarno reformo dr. Poljak, nadalje naš konzul v New-Yorku, predsednik new-yorške univerze dr. Pupin, ki razpravlja o pomenu naših američkih izseljencev za našo valutno vprašanje, končno vodja ruskih zadrug iz Moskve, ki poroča, kako je rusko zadrugno organiziralo v največjem številu direktno trgovske zveze z angleško in ameriško industrijo. Pripravljajo se dalekosežni načrti za koncentracijo vsega jugoslovanskega zadrugništva in vrše se obsežne priprave za direktno trgovske zveze jugoslovanskega zadrugništva z inozemskimi industrijskimi podjetji.

LAŠKO ČASOPISJE ZA NEMŠKO AVSTRIJO.

Milan, 5. junija. Laško časopisje začne predstavljati kompromis kot ugoden za laške interese. Tako Borsu v uvodniku »Secolo« dočim se je tam v tem ožiru proti jugoslovani omilili, se tam očrtuje splošno jugoslovansko

dovanje na Koroskem. »Secolo« zahteva intervencijo alijancev, da ustavijo srbsko napredovanje. Enako lubezen do Avstrije kaže laško časopisje pri govoru o avstrijski mirovni pogodbi. Obznanje pretežka bremena in slabe meje za Avstrijo. V isti sapi pa slavi edino eklatantno krivico, ki se godi Nemčiji, da mora odstopiti ozemlje Brennerja Italiji. »Corriere della Sera« se veseli neizogibne zmage in njegova končna misel je, da je najvažnejša naloga laške politike preprečiti katerokoli ekonomsko zvezo med državami, nastalimi iz bivše Avstrije. Ostro napada Renéja Pinona kot zastopnika konfederacijske ideje.

GROF BERNSTORFF BO NEMŠKI POSLANIK V RIMU. — BOLJŠEVIŠKA PROPAGANDA.

Stockholm, 5. junija. (Preko Luzerna.) Iz Stockholma se poroča o delovanju proslulega nemškega boljševiškega agenta Parvusa, ki se baje peča spoznamno z nemško vlado s pripravami velikega boljševiškega gibanja na Balkanu, ki se pripravlja za slučaj, da Nemčija ne podpiše mirovne pogodbe.

GLASOVI ZA INTERVENCIJO PROTI OGRSKIM.

London, 6. junija. »Times« graja v uvodniku zavlačujočo politiko alijancev napram Ogrski, kateri so pripisovali uspehi sovjetske vlade proti Čehom in zahteva takojšnjo kombinirano koncentrično akcijo proti Budapešti.

STAVKA V RIMU.

Milan, 6. junija. Stavka tramvajskih uslužbencev, natakarev in nastavlencev v kovinski industriji v Rimu traja dalje.

BOLJŠEVIŠKA AGITACIJA NA FRANCOŠKEM.

Pariz, 6. junija. Stavkarsko gibanje počasi ponehjuje. Nasprotno pa se poroča iz Toulousea o nevarnih pojavih. Cenzura zabranjuje natečajne podatke. Gotovo je, da imajo v obeh slučajih boljševiški agitatorji svojo roko vmes.

POLJSKA VPRAŠANJA.

Pariz, 8. junija. Četvorica in specialne komisije se pravkar bavijo s poljskim vprašanjem. Sprejeti hočejo neke modifikacije, ki bi v končnem efektu bile koristne za Poljake. V glavnem gre za pokrajino Pila - Schneidemühl. Lloyd George zahteva plebiscit, Paderewski in Francija se plebiscitu upirata. Wilson je naklonjen Poljakom. »Paris Midi« poroča, da bo Nemčija pripuščena k Zvezi narodov v oktobru. — Zadnje vesti trde, da vsota, ki jo mora plačati Nemčija za reparacijo, ne bo presegala 125 milijard.

TURKI V PARIZU.

Pariz, 9. junija. Te dni prispo v Pariz Damad Ferid paša in Ali Kemal, turški zunanji minister, da jih konferenca izpraša kot izvedence v turških zadevah.

PADEREWSKI SE POGAJA.

Pariz, 9. junija. Nemški delegati dobe odgovor na svoje protipredloge 13. t. m. V odgovoru jim bo dan odlog treh dni za podpis. Pričakujejo se Nemcem v prilog spremembe v mirovni pogodbi. Paderewski je pripravljen, da v omejenem vprašanju nekoliko popusti. S tem se izogne plebiscitu, v Zgornji Slezijski hoče zavežati, da izroči od zgornjeslejskih premetovnikov izvestno letno množino premoga.

POLJSKA ZMAGUJE.

Pariz, 9. junija zvečer. Za poljske zadeve se je ustanovila posebna komisija. Francija je v njo imenovala generala Leronda, Anglija Hedlam Morleya, Amerika Lorda, Italija doslej še ni imenovala svojega zastopnika. V vprašanju Gornje Slezijske se bo Lloyd George podal večini. Francija, Amerika, Italija in Poljska so proti plebiscitu.

Društvene vesti in prireditve.

Izredni občni zbor Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju se vrši dne 29. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Dnevni red: Poročilo predsedništva, 2. sprejetje poslovnika, 3. sprejetje pravilnika o podporah, 4. reforma bolniškega in podpornega pravilnika, 5. Slučajnosti. — Člani in članice se vabijo, da se radi sklepčnosti udeležijo občnega zbora polnoštevilno. V slučaju nesklepčnosti vrši se izredni občni zbor z istim sporedom tekem 8 dni, ki je sklepčen ob vsakem številu udeležencev. — Odbor.

Razne stvari.

• O Karlu Habesbarško-Lotrinskem pišejo, da se po Švici pridno vozi z avtomobilom in pri tem sanja, da vendarle dobi nazaj jedno izmed izgubljenih dveh kron, sedaj misli na avstrijsko, sedaj na ogrsko. Glta je melanholična, aročno le sredi svojih veselih otrok. Najbolj vesel je Oton, bivši cesarjevič.

• Viljemovič dvorci Viljem Hohenzollern je bil jako bogat. Dvorcov, večjih in manjših je imel 60. Vsak je bil krasno opremljen, poln bogastva, umetnin, spominov. Sedaj je Viljem dolešč od tega ogromnega bogastva in staja in samo ponoči v sanjah se spreha po krasnih svojih dvorcih, dvorcih in t. Najbolj pri srcu mu je bil cesarski dvorec v Potsdamu, ki je postal nemški Versailles.

• Požar v kinematografu. LDU. Valence sur Rhone, 3. junija. (CTU.) V kinematografu je izbruhnil

požar med predstavo. V plamenih je izgubilo življenje 68 otrok in 21 žensk. Več kot sto oseb je bilo ranjenih.

Pruska nepopolnjava. Ljublj. dop. ur. Opava, 5. jun. (CTU.) »Deutschland Post« poroča, da sprejema pruska vlada v svojo službo avstrijske častnike.

• Predor skozi Vogeze. Iz Strasbourga poročajo: V sredo jutraj je vrhovni svet za Alzacijo - Loreno preselil vprašanje predora skozi Vogeze. Izjavil se je za takojšnjo izvršitev proge od Wesselinga do Saint Mauricea in od Saint Diea do Saalesa. Glede izenačenja poštinih pristojbin, je vrhovni svet izrazil željo, naj bi ostal v veljavi dosedanj ustroj.

• Solstvo v Romuniji. Včeraj je odpotovala v Bukarešto nova vseučiliška misija, kateri načeljuje vicedirektor Lucien Poincare in kateri pripadajo več odličnih francoskih znanstvenikov. Namen misije je, preustroiti srednjošolski in vseučiliški pouk v Romuniji. Druga francoska misija znanstvenikov je že prej izdelala priprave in položila temelj temu delovanju.

• Ameriško letalstvo. Kakor poročajo iz Washingtona, je izjavil ravnatelj vojaškega letalstva Zedinjenih držav, da so izdelani vsi načrti in dovršene vse priprave za takozvani transkontinentalni polet iz New Yorka v San Francisco, ki bo, ako se posreči, vreden vrstnik poleta preko Atlantskega oceana.

Veliki dobiček, veliko zapravilanso. V Osluju je trgovec Sergije Dmitrov v nekem hotelu napajal s šampancam goste. Kdor je hotel piti na njegov račun, se je lahko opil. Tamburašem je prilepil bankovce po tisoč kron na čela. Baje je izdal samo tamburašem 12.000 K. Končno je pognel revolver in ustrelil v zrako. Stalo ga je to 6000 kron. Nazadnje je prišel redar in odpeljal razgrajača in zapravilca v zapor, da se strezni in spametuje.

Najprijetnejše odvajalno sredstvo za veljko in malo so Fellerjeve železode, okrepilne, nedražljive rabarbarske »Elsakroglice«, 6 škatlic za samo 9 K 50 h pošte lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 238 (hrvaško). Lahko se obenem skupno naroči Fellerjev »Elsakroglic«, 6 dvovalnih ali 2 specialni steklenici 19 kron. Omot in poštarina se doduše računamo posebno, ali najfletnije, što se višje dajte na jedanput naručiti, tim se višje pristodi.

Spomnajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7.

pripomoča

kancelijski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir.

Kasele s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtne s črno ali z vseh kolonama, vezane v papir, platno ali polmeso.

Objemalne knjižice po različnih cenah.

Zalaga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, perov, poročnikov, radir, kameškov, tablic, gobic, črtila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinjših.

Stični za slike in dopisnice, vezane v ploč in v maso.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiči.

Noteti in tintniki.

Začasna ustava

kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

PRVI DEL.

Oblika vladavine, dinastija, državna oblast.

Člen 1.

Kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je dedna ustavna monarhija z Narodnim predstavništvom.

Člen 2.

Orb kraljevstva je dvoglavi beli orol v poletu, na rdečem ščitu. Vrh obeh glav dvoglavega belega orla stoji kraljevska kropa. Na prsni ima ščit, na katerem so grbi: srbski, bel križ na rdečem ščitu, v ognjilom v vsakem kraku; hrvaški: ščit s 25 rdeče in belo mejajočimi se polji, in slovenski na modrem ščitu beja peterovoglati zvezda in pod njo bel kolumbec.

Državna zastava je modro-belo-rdeča v vodoravni legi na pokončnem drogu.

Člen 3.

V kraljevstvu vlada po volji naroda kralj Peter I. iz dinastije Karadjordjevič. Njegov naslednik je prestolonaslednik Aleksander in njegovo moško potomstvo iz zakonskega zakona po redu prvorodenstva. Ako pa prestolonaslednik ne ostavi moškega potomstva, preide nasledstvo prestola na stransko črto v moškem potomstvu po istem redu prvorodenstva.

Člani kraljevske hiše dinastije Karadjordjevič:

- a) Kralj Peter I.;
- b) njegova sestra prestolonaslednik Aleksander in kraljevič Gjorgije;
- c) njegov brat knez Arzen Karadjordjevič s sinom knezom Pavlom A. Karadjordjevičem;
- d) potomstvo prestolonaslednika Aleksandra, kraljeviča Gjorgija in kneza Pavla.

Člen 4.

Državna oblast kraljevstva se ne more ne odtujiti, ne razdvojiti.

Člen 5.

Občine, okraji in okrožja imajo svojo samoupravo.

DRUGI DEL.

Ustavne pravice državljanov.

Člen 6.

Vsi državljani kraljevstva so pred zakonom in pred oblastmi enaki.

Člen 7.

Državljanom kraljevstva se ne morejo ne dati ne priznati naslovi plemstva.

Člen 8.

Osebnostna svoboda je s to ustavo zagotovljena.

Nikdo se ne more klicati na odgovor, niti zapreti niti drugače omejit v svobodi, razen v slučajih, ki jih je zakon določil in na način, kakor je zakon odredil.

Člen 9.

Nikogar ne more soditi nepristojna sodnja.

Člen 10.

Nikdo ne more biti sojen, dokler se ne pokaže na pristojnem mestu ali dokler ni bil na zakonit način pozvan, da se brani.

Člen 11.

Kazen se more ustanoviti samo z zakonom in izreči samo za dejanja, za katera je zakon naprej določil, da se s to kaznijo kaznuje.

Člen 12.

Za čisto politične krivice se smrtna kazen odpravi.

Izvršiti se smrti izvršenega ali poskušnega atentata na vladarjevo osebo ali na člane kraljevske hiše, za katere je določena v kazenskem zakoniku smrtna kazen.

Zraven tega so izvršiti tudi slučaj, v katerih je poleg čisto politične krivice izvršeno še kako drugo kaznjivo dejanje, za katero je v kazenskem zakoniku določena smrtna kazen, in ravnotako tudi slučaj, ki jih kaznujejo vojni zakoni s smrtno kaznijo.

Člen 13.

Državljan kraljevstva se ne more izgnati iz dežele. Tudi se ne more v deželi preprejati z enega mesta na drugo, izvenjski slučaj, ki jih zakon izrecno določa.

Člen 14.

Stanovanje je nedotakljivo. Oblast ne more izvršiti nikakršne pretresanja ali preiskovanja v stanovanjih državljanov razen v slučajih, ki jih zakon predvideva in na način, kakor zakon predpisuje.

Člen 15.

Lastnina je nedotakljiva. Nikdo se ne more prisiliti, da odstopi svoje imetje za državne ali druge javne potrebe, niti se ne more pravica privatne lastnine zaradi tega omejit, razen kjer zakon to dopušča in proti odškodnini po zakonu.

Člen 16.

Kazen odvzeta imetja (konfiskacija) se ne more odrediti. Nikakršen akt, ki se nanaša na državne posele, nima moči, niti se ne sme izvršiti, ako nima protipodpisa pristojnega ministra, ki je s tem zavaj odgovoren.

Člen 17.

Swoboda veroizpovedanja je neomejena. Vse vere so svobodne in stoji pod zaščito zakona, v kolikor vršenje njihovih obredov ne moti javnega reda ali žali morale.

Člen 18.

Državljan kraljevstva se ne sme

nejo oprostiti svojih državljanstvih in vojnih dolžnosti.

Člen 19.

Podnik je svobodna. Vzgoja je svobodna, v kolikor njeno vršenje ne bi motilo javnega reda ali žalo morale.

Vse javne in privatne šole in drugi izobraževalni zavodi stoji pod nadzorstvom državne oblasti.

Člen 20.

Vsak državljani kraljevstva ima pravico, da izraža v mejah zakona svojo misel z govorom, pismeno, s tiskom ali v slikah.

Tisk je svobodna. Ne more se ustanoviti ne cenzura, ne kavgija, ne kaka druga preventivna odredba, ki ovira izhajanje, prodajo ali razširjanje spisov ali novin. Samo za časa vojne se more za vojaška in diplomatska vprašanja ustanoviti cenzura.

Za izdajanje novin ni treba predhodnega odobrenja oblasti.

Novine in druge tiskane stvari se morejo zabraniti (zapleniti) samo, če obsegajo: žalitev kralja in kraljevske hiše ali žalitev tujih vladarjev in njihovih hiš, ali poziv do državljanov na vstajo z orožjem. Toda tudi v teh slučajih je dolžna oblast tekom 24 ur po izvršeni zabrani predložiti delo sodniji, a ta je dolžna istotako tekom 24 ur potrditi ali ovreči zabrano. V nasprotnem slučaju se smatra, da je zabrana dvignjena.

Tisk se ne more nikoli podvreči administrativnim opominom.

Vsake novine morajo imeti odgovornega urednika, ki uživa državljanstve in politične pravice.

Pisec je odgovoren za spis. Če je pisec nepoznan, ne stane v kraljevstvu ali če je nesposoben za odgovornost, odgovorni so urednik ali tiskar ali razpečevalec.

Člen 21.

Tajnost pismen in telegrafskih depes je nedotakljiva razen v slučaju kazenske preiskave, v slučaju vojne in v slučajih, določenih v zakonu o poštah.

Člen 22.

Državljan kraljevstva imajo pravico zbirati se na shodih zborovanja, ravnojačo se pri tem po zakonu.

Člen 23.

Državljan kraljevstva imajo pravico združevati se v skupinah (celima), ki niso protivne zakonu.

Člen 24.

Državljan kraljevstva ima pravico obračati se s prošnjami do državnih oblasti.

Člen 25.

Vsak državljani ima pravico, da se pritoži proti nezakonitemu postopanju oblasti.

Ako višja oblast dožene, da je pritožba neosnovana, je dolžna obvestiti pritožnika v svojem rešenju o razlogih, vsled katerih se pritožba ne uvaža.

Člen 26.

Vsak uradnik je odgovoren za svoje službeno delovanje.

Vsak državljani kraljevstva ima pravico, da neposredno in brez kolega-koli odobrenja toži pri sodišču državne uradnike in poverjenike kakor tudi predsednike občin in občinske poverjenike, ako so ti v svojem službenem poslovanju krtili njegove pravice.

Za ministre, sodnike in vojaške podzastavo veljajo posebne odredbe.

Člen 27.

Vsakemu državljani je svobodno, da izstopi iz državljanstva, ako je izpolnil obveze vojne službe in druge dolžnosti, katere bi imel napram državi ali privatnim osebam.

Člen 28.

Tujci, ki se nahajajo na ozemlju kraljevstva, uživajo zaščito zakona, kar se tiče njihove osebe in njihovih imetja. Dolžni pa so nositi javna bremena, v kolikor se temu ne protijo mednarodni ugovori.

Člen 29.

Zabranjuje se izročitev čisto političnih krivcev.

TRETI DEL.

Državne oblasti.

Člen 30.

Vse državne oblasti poslujejo po odredbah te Ustave in obstoječih zakonih.

Člen 31.

Zakonodajna oblast vrše kralj in Narodno Predstavništvo skupno.

Za vsak zakon je potrebno pritrjevanje obeh čimteljev zakonodajne oblasti.

Člen 32.

Pravica predlaganja zakonov pripada obema čimteljema zakonodajne oblasti.

Člen 33.

Noben zakon ne more veljati, dokler ni zakonito proglašen.

Člen 34.

Izvršujočo oblast ima kralj. On jo vrši potem svojih odgovornih ministrov po odredbah te ustave.

Nikakršen akt, ki se nanaša na državne posele, nima moči, niti se ne sme izvršiti, ako nima protipodpisa pristojnega ministra, ki je s tem zavaj odgovoren.

Člen 35.

Sodnijsko oblast vrše sodnija. Njihove rešitve in sodbe se izrekajo in izvršujejo v imenu kralja in na temelju zakona.

Člen 36.

Za veroizpovedanje velja neomejenost.

Duhovne oblasti stoji pod nadzorstvom ministra za vero.

ČETRTI DEL.

Kralj.

Člen 37.

Kralj je poglavar države. On ima vse pravice državne oblasti in jih izvršuje po odredbah ustave.

Kraljeva oseba je nedotakljiva in neodgovorna. Kralja ni mogoče tožiti.

Člen 38.

Prestolonaslednik in ostali člani kraljevske hiše ne morejo stopiti v zakon brez kraljevega dovoljenja.

Člen 39.

Kralj imenuje in odpušča ministre in imenuje uradnike, v kolikor je to v zakonu določeno.

Člen 40.

Kralj je vrhovni zapovednik vse deželne sile.

Člen 41.

Kralj podeljuje vojne čine po odredbah zakona.

Člen 42.

Kralj podeljuje ustanovljene redove in druga odlikovanja.

Člen 43.

Kralj ima pravico amnestije.

Člen 44.

Kralj ima pravico pomiloščenja v kaznivih dejanjih. On more izprijemiti krivcu prisojeno kazen v kazen druge lažje vrste, jo zmanjšati ali popolnoma odpustiti.

Preiskava ali tekoče sodno postopanje (abolicijski) pri nepolitičnih krivcih se ne sme prekiniti.

Člen 45.

Kralj zastopa državo v vseh zadevah s tujimi državami. On napoveduje vojno v soglasju z Narodnim Predstavništvom, zaključuje mirovne sklepe, zveze in jih priobčuje Narodnemu Predstavništvu v odobrenje.

Člen 46.

Kralj stane stalno v deželi. Če bi kralj po potrebi za kak čas odšel iz dežele, ga zastopa v izvrševanju ustavne kraljevske oblasti prestolonaslednik. Ako je prestolonaslednik zadržan zastopati kralja, izvršuje ustavno oblast ministrski svet pa navodil, ki mu jih da kralj v ustavnih mejah.

Člen 47.

Kralj sklicuje Narodno Predstavništvo, on odpravlja in zaključuje seje Narodnega Predstavništva osebno s prestolnim govorom ali po ministrskem svetu s poslanico ali ukazom.

I prestolni govor i poslanico, kakor tudi Ukaz podpisajo vsi ministri.

Člen 48.

Kralj ne more biti istočasno poglavar kake druge države brez privoljenja Narodnega predstavništva.

Člen 49.

V slučaju kraljeve smrti prevzame prestolonaslednik takoj vlado kot ustavni kralj ter zasedenja prestola objavi narodu s proklamacijom. V roku desetih dni po objavi smrti premurlega kralja položi pred Narodnim predstavništvom v ustavi predpisano zaprisežbo.

Te ustavne odredbe veljajo tudi za slučaj, če preda kralj za živa prestol svojemu nasledniku.

Člen 50.

Kralj položi pred Narodnim predstavništvom prisego, ki se glasi takole: Jaz (ime), stopajoč na prestol kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev in sprejemajoč kraljevo oblast, prisegam Bogu vsemogočnemu, da bom čuval edinstvo naroda, neodvisnost države in celoto državne oblasti, da bodem obdržal ustavo nedotakljivo, da bodem vladal po njej in po zakonih in da bodem imel v vseh svojih težnjah in delih dobrobit naroda pred očmi. Tako mi gospod Bog pomagaj! Amen!

Člen 51.

Če zapusti kralj po smrti mladostnega naslednika, izbere Narodno predstavništvo tri kraljeve namestnike. Do te izvolitve vrši kraljevo oblast ministrski svet.

Ako bi kralj po svoji smrti ne ostavil moškega potomstva, ali bi kraljica v času njegove smrti bila noseča, bodo vršili do poroda kraljevske oblasti kot začasni namestniki predsednik državnega sveta, predsednik kasacijskega sodišča in pravosodni minister.

Člen 52.

V slučaju, da ostane prestol v smislu odredbe te ustave brez naslednika, vzame ministrski svet kraljevo oblast v svoje roke.

Ministrski svet je tedaj dolžan, da predlaga najdalje tekom meseca dni od dneva kraljeve smrti Narodnemu predstavništvu, da reši vprašanje prestola.

PETI DEL.

Narodno predstavništvo.

Člen 53.

Narodno predstavništvo je:

1. Začasno;
2. Ustavotvorna skupščina.

Člen 54.

Začasno Narodno predstavništvo sestavljajo poslanci srbske narodne skupščine in poslanci narodnih organizacij iz ostalega osebnega kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 55.

Začasno Narodno predstavništvo je stalno zbrano do konca ustavnega

Člen 56.

Ustavotvorna skupščina se sestavlja iz poslancev izšlih iz svobodnih volitev na podlagi neposredne, enake, sorazmerne, obče in tajne volilne pravice. Na najmanj 50.000 oseb pride en poslanec.

Člen 57.

Ustavotvorna skupščina se mora sesesti tekom enega meseca po izvršenih volitvah in ostane zbrana do časa, ko stopi v življenje definitivna ustava države.

Člen 58.

Poslanec v Narodnem predstavništvu more biti samo oni, ki je državljani kraljevstva, uživa vse državljanstve in politične pravice, živi stalno v kraljevstvu, izvzemaš one, ki se bavijo stalno v tujini po državnih poslih.

Člen 59.

Politijski uradniki in aktivni častniki ne morejo biti narodni poslanci.

Člen 60.

Predsedniki deželnih vlad in poverjeniki izgube svoja mesta, ako bi bili izbrani v Narodno predstavništvo in sprejeli mandat.

Člen 61.

Narodni poslanci, ki niso bili uradniki, pa bi za trajanja svojega poslanskega mandata sprejeli državno službo, prestopajo s tem biti poslanci.

Ta naredba se ne nanaša na ministre.

Člen 62.

Vsak narodni poslanec predstavlja cel narod in ne samo onih, ki so ga izbrali.

Člen 63.

Narodni poslanci ne morejo sprejeti zapovednih in obveznih navodil.

Člen 64.

Vsi poslanci polagajo po odobritvi pooblastila in ko jih je Narodno predstavništvo sprejelo za svoje člane, po poslovniku predpisano prisego.

Člen 65.

Seje Narodnega predstavništva so javne, morejo se pa pretvoriti v tajne, če to zahteva predsednik Narodnega predstavništva, vlada ali 30 poslancev.

Ako je tajnost zahteval predsednik Narodnega predstavništva ali 30 poslancev, more Narodno predstavništvo sklepati, ali naj ostane seja tajna ali ne.

Člen 66.

Narodno predstavništvo je sklepčno, ako je pri seji navzočega najmanj četrtina celokupnega števila poslancev.

Člen 67.

Zakonski predlogov in onih enoletnih zakonov, ki stoji z budgetom v neposredni zvezi, izvzemaš budget sam, ne more vzeti Narodno predstavništvo prej v pretres, dokler jih državni svet ne prouči in odda o njih Narodnemu predstavništvu svojega mnenja.

Člen 68.

Vsak zakonski predlog, računajoč tu tudi budget, se mora, predno ga vzame Narodno predstavništvo v pretres in o njem sklepa, odkazati posebnemu skupščinskemu odboru v proučevanje. Ta odbor je dolžan podati Narodnemu predstavništvu poročilo.

Člen 69.

Noben zakonski predlog se ne more pretresati v Narodnem predstavništvu, dokler ni predhodno prišel v pristojni odbor.

Člen 70.

O vsakem zakonskem predlogu se mora glasovati poprej dvakrat v istem zasedanju Narodnega predstavništva, predno se končno sprejme. Med prvimi in drugim glasovanjem mora preteči pet dni, izvzemaš slučaj, v katerih ima Narodno predstavništvo po poslovniku pravico, da skrajša rok na največ dva dni.

Člen 71.

Nikakršen zakon se ne more izdati, ovreči, zamenjati ali raztolmačiti brez privoljenja Narodnega predstavništva.

Naredbe za izvršenje zakona in naredbe, ki potekajo iz nadzorne in izvrševalne oblasti kraljeve, izdaja izvrševalna oblast, toda v vsaki naredbi se mora imenovati zakon, na podlagi katerega se naredba izdaja.

Nikakršen zakon niti kaka naredba državne ali samoupravne oblasti nima obvezne moči, če ni razglašena na način, ki ga zakon odreja.

Člen 72.

Zakoni in zakonite naredbe, ki so na zakonit način objavljene, imajo obvezno moč za vse državljane in oblasti.

Člen 73.

Brez odobrenja Narodnega predstavništva se ne more ustanoviti ali izpremeniti nikakršen davek ali obča državna doklada, niti se ne more država zadolžiti.

Vlada je dolžna, da predloži Narodnemu predstavništvu po glavni kontroli overovljeno točno izvestje, ali so finančne pogodbe zaključene in izvršene v smislu zakona.

Člen 74.

Narodno predstav

SEDMI DEL.

Državni svet.

Člen 89.

Državni svet je sestavljen iz 36 članov, izmed katerih imenuje 18 kralj, 18 pa jih izbere Narodno predstavništvo in to na ta način: Kralj predloži Narodnemu predstavništvu listo 36 kandidatov, izmed katerih izbere ono 18, ki jih potem kralj imenuje svetnikom, Narodno predstavništvo s svoje strani predloži kralju istotako listo 36 kandidatov, izmed katerih imenuje kralj 18 svetnikov. Na isti način se popolnjujejo izpraznjena mesta v Državnem svetu.

Člen 90.

Državni svetniki se imenujejo za celo življenje. Oni pridejo v red ostalih državnih uradnikov. Svetniki se ne morejo odstraniti s svojih mest ali prenehati v drugo državno službo proti lastni volji. Tudi se ne morejo postaviti v pokoj proti svoji volji, razen če so dovršili 45 let državne službe ali 70 let življenja, ali pa če so tako oboleli, da ne morejo več izvršiti svoje dolžnosti. Po dovršenem 45. letu državne službe ali po 70. letu življenja, morajo se državni svetniki vpokojiti.

Ako postane državni svetnik minister, se njegovo mesto v svetu ne popolni in ko preneha biti minister, se vrne v svet na svoje mesto.

Samo v slučaju, ko bi ostalo v svetu manj članov, kot jih zahteva zakon v poslovnem redu Državnega sveta za opravljanje poslov, se dopolni takoj toliko mest, kolikor je potrebno, da more svet delovati.

Člen 91.

Državni svetniki morejo biti oni državljani kraljevstva, ki so dovršili 35. leto, ki so dovršili v kraljevstvu ali v tujini kako fakulteto, ali kako višjo strokovno šolo, ki stoji v vrsti fakultet. Poleg tega morata imeti dve tretjini državnih svetnikov po deset let državne službe, a ena tretjina more biti brez te pod pogojem, da so priznani javni delavci.

Člen 92.

Predsednika in podpredsednika Državnega sveta imenuje kralj iz sredine sveta na tri leta.

Člen 93.

Državni svet ima naslednje dolžnosti:

1. da izdeluje na poziv vlade zakonske predloge in načrte administrativnih naredb obsega značaja in da sporoča vladi svoje mišljenje o predmetih, ki bi mu jih ona predložila;

2. da proučuje zakonske predloge, ki jih vlada predloži Narodnemu predstavništvu, ali ki so potekli iz iniciative Narodnega predstavništva, ali pa da izraža svoje mišljenje o njih. To svetovno mišljenje ni obvezno ne za Narodno predstavništvo, ne za vlado, mora pa se vedno v celoti priložiti Narodnemu predstavništvu, predno vzame Narodno predstavništvo dotični zakonski predlog v pretes. Zraven tega

more določiti svet in svoje sredine enega ali dva člana, ki bi sodelovali v Narodnem predstavništvu njegovo stališče. Narodno predstavništvo in vlada moreta odrediti vsak za svoje predloge rok, v katerem ima svet podati svoje mišljenje. Svet more prositi, da se mu ta rok podaljša. Ako tudi po podaljšnem roku svet ne predloži svojega izvešča in mišljenja, preide Narodno predstavništvo tudi brez njega na pretresovanje in reševanje.

3. da sestavlja kandidatno listo za izpraznjena mesta v glavni kontroli in v kasacijskem sodišču;

4. da končno rešuje pritožbe, ki se tičejo volitev v okrožno skupščino in odbore ter pritožbe, tičeče se občinskih volitev;

5. da sodi kot disciplinarno sodišče državne uradnike, ako je po predpisih obstoječih zakonov za to kompetenten;

6. da premetiva in rešuje pritožbe proti ministrskim rešitvam v spornih administrativnih vprašanjih. Te rešitve Državnega sveta so za ministre obvezne;

7. da rešuje spore med administrativnimi oblastmi;

8. da odobrava delne izdatke iz obsega kredita sprejetega budgeta za izvanredne potrebe, kakor tudi delno uporabo sprejetega kredita za stavbe, v kolikor bi izdatek v posameznih slučajih bil večji od vsote, s katero more minister sam po zakonu razpolagati;

9. da odobrava poravnave med državo in posameznimi osebam, katere bi se izkazala kot koristna državnemu interesu;

10. da odloča, ali je po zakonu upravičeno zaseženje nepremičnin za občo narodno potrebo, če je za to po obstoječih zakonih kompetenten;

11. da razmetiva in rešuje pritožbe proti ukazom, s katerimi se omejujejo privatne pravice. Glavna kontrola ima pravico, pritožiti se v imenu države, ako je z ukazom oškodovan kak državni materialni interes na korist posameznikov;

12. da razmetiva in rešuje pritožbe proti ministrskim rešitvam v predmetih, v kojih minister po zakonu ni pristojen, ali ki prekorači krog njegove z zakonom določene oblasti. V obeh slučajih so rešitve merodajne za ministra;

13. da vrši posle, ki so mu bili določeni z raznimi zakoni.

OSMI DEL.

Sodna oblast.

Člen 94.

Sodišča so neodvisna.

Člen 95.

Nobeno sodišče ali sodna institucija se ne more drugače ustanoviti kot potom zakona.

Člen 96.

Sojenje v sodiščih je javno, razen v slučajih, kjer sodišče meni, da je treba javnost izključiti radi reda ali morala.

Člen 97.

Za celo kraljevstvo bo obstajalo samo eno vrhovno in kasacijsko sodišče.

Predsedniki in člani kasacijskega sodišča se postavljajo po dveh listah, od katerih predloži eno Državni svet, eno pa kasacijsko sodišče. Vsaka kandidatna lista mora obsejati dvakrat toliko kandidatov, kolikor je izpraznjenih mest. Kandidati morejo biti isti na eni in na drugi listi. Predsedniki in člani drugih sodišč se postavljajo po zakonu.

Člen 98.

Od predsednika in članov kasacijskega sodišča se zahteva, da so služili 10 let kot sodniki ali kot redni profesorji prava na visoki šoli, ali pa so 10 let izvršili pravnozastopniške posle kot javni zastopniki, ali da so bili pet let člani apelacijskega sodišča ali predsedniki prvostopnih sodišč, ali pa da so bili justični ministri.

Člen 99.

Sodniki so v svojem poklicu stalni. Sodniki se ne morejo premeščati, obtožiti ali vpokojiti, razen po zakonu o sodnikih.

DEVETI DEL.

Državne finance in državno imetje.

Člen 100.

Nikdo se ne more oprostiti plačevanja davkov, razen v slučajih, ki jih je zakon predvidel.

Kralj in prestolonaslednik ne plačujeta državnih davkov.

Člen 101.

Vsako leto odobri Narodno predstavništvo državni budget, ki velja samo za leto dni. Budget se mora predložiti Narodnemu predstavništvu v početku njegovega delovanja. Istočasno se ima predložiti Narodnemu predstavništvu obračun preteklega leta.

Vsi državni prejemki in izdatki morajo priti v budget in v obračun. Narodno predstavništvo ne more poedinih budgetnih partij povečati, more jih pa zmanjšati ali izpušiti. Prihranek ene budgetne partije ali enega budgetnega leta se ne more porabiti na pokritje potreb druge partije ali drugega leta brez odobrenja zakonodajne oblasti.

Člen 102.

Ako Narodno predstavništvo ni moglo potrditi novega budgeta pred početkom računskega leta, more začasno podaljšati budget preteklega računskega leta, dokler se novi budget ne potrdi.

Člen 103.

Rude so državna last.

Člen 104.

Pravica monopola pripada državi. Država more prenesti to svojo pravico na koga drugega, toda samo potom zakona in na omejen čas.

Koncesije se dajo samo potom zakona in to zopet na omejen čas.

Člen 105.

Državno imetje obsega vse premično in nepremično dobro in vse lastniške pravice, ki jih država kot svoje ustvarja in drži.

Državno imetje se more odtujiti, oziroma ono in njegov dohodek zastaviti ali drugače obremeniti samo z zakonom.

Člen 106.

Od državnega imetja se razlikuje kraljevo privatno imetje, s katerim kralj svobodno razpolaga za svojo in za slučaj smrti po odredbah državlanskega zakonika. Za to kraljevo imetje ne velja drugi odstavek čl. 37. te ustave.

DESETI DEL.

Glavna kontrola.

Člen 107.

Za pregled državnih računov obstoji Glavna kontrola kot osebna pristojnost in računsko sodišče. Glavna kontrola ima predsednika in 9 članov. Predsednika in člane glavne kontrole izbira Narodno predstavništvo iz kandidatne liste, ki jo sestavi Državni svet in v kateri je predlaganih dvakrat toliko kandidatov, kolikor je praznih mest.

Člen 108.

Člani Glavne kontrole morejo biti oni državljani, ki so dovršili pravno fakulteto in poleg tega 10 let državne službe, ali ki so bili finančni ministri, ali ki so služili kot višji uradniki v finančni stroki in imajo najmanj 10 let državne službe. Toda predsednik Glavne kontrole in pet njenih članov morajo biti pravniki.

Predsednik in člani Glavne kontrole so nespremenljivi v svojem poklicu. Oni se ne morejo odpustiti iz državne službe brez razsodbe rednih sodišč, niti se ne morejo prenesti v drug poklic brez svojega pismenega dovoljenja. Vpokojiti se morejo samo, če so dovršili 35 let državne službe ali 65 let starosti, ali pa ako so tako oboleli, da ne morejo več izpolnjevati svoje dolžnosti.

Člen 109.

Glavna kontrola pregleduje, po pravila in likvidira račune obče administracije in vseh polagalcov računov napram državi blaginji. Ona pazi, da se ne prekorači noben budgetni izdatek in da se ne zgodi nikako prenašanje svot iz ene budgetne partije na drugo. Ona izvršuje račune vseh državnih uprav in je dolžna zbirati vse dokaze in vse potrebne objave.

Obči državni račun se predloži Narodnemu predstavništvu z dodatki Glavne kontrole in to najdalje v dveh letih računajoč od konca vsakega budgetskega leta.

ENAJSTI DEL.

Vojska.

Člen 110.

Vojska dolžnost je za vse državljane enaka.

Člen 111.

Vsako leto se v zakonu o budgetu določi, koliko vojske stoji stalno pod zastavo.

Člen 112.

Tuja vojska se ne more vzeti v državno službo, vojska kraljevstva pa se ne more postaviti v službo kake druge države brez odobrenja Narodnega predstavništva.

OBČE IN PREHODNE NAREDBE.

Člen 113.

Ta začasna Ustava se ne more spreminjati ali razveljaviti v celoti ali v posameznih delih, in velja samo tako dolgo, da stopi v veljavo konstitutivna ustava, ki jo izdela Ustavotvorna Skupščina.

Člen 114.

Dokler se ne izvrši izenačenje zakonov za vso državo, tako dolgo ostanejo v veljavi oni zakoni, ki so do danes veljali, v kolikor niso v protislovju s to ustavo in v kolikor jih Narodno predstavništvo ne izpomeni.

Člen 115.

Ta začasna ustava stane v veljavo, čim se objavi.

Člen 116.

Ko stopi Začasna Ustava v veljavo, položi kralj prisego po čl. 50.

Člen 117.

Ko stopi v veljavo ta Ustava, postanejo ti zakoni pomočniki za celo državo, v kolikor niso v nasprotju z odredbami te Ustave.

1.) Zakon o ministrski odgovornosti od 30. januarja 1891.

2.) Zakon o uredbi državnega sveta od 21. decembra 1901.

3.) Zakon o uredbi Glavne kontrole od 1. maja 1892.

4.) Zakon o državnem budgetu od 4. aprila 1903.

5.) Zakon o ustroju vojske od 27. januarja 1901.

Člen 118.

Dosedanji predsedniki in člani Državnega sveta, Glavne kontrole in kasacijskega sodišča ostanejo v obvezi.

Člen 119.

Kasacijsko sodišče v Beogradu razširi svojo kompetenco tudi na teritorije bivše Ogrske ter na Crno goru.

Člen 120.

Stol Sedmorice v Zagrebu in Vrlovo sodišče za Bosno in Hercegovino se smatrat kot samostojna, kasacijskemu sodišču v Beogradu koordinirana oddelka skupnega Vrhovnega in kasacijskega sodišča.

Člen 121.

Stol Sedmorice razširi svojo kompetenco s tem, da se pri njem za pravno področje Slovenije in Dalmacije usnuje poseben, njemu koordiniran senat.

Člen 122.

Vršenje prava v amnesti čl. 51 in 87. pripada kasacijskemu sodišču v Beogradu.

Člen 123.

Spore med administrativnimi in sodniškimi oblastmi rešuje mešan senat, sestavljen iz treh odposlancev državnega sveta in treh odposlancev kasacijskega sodišča. Temu senatu predseduje po letih najstarejši član.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk: Narodno predstavništvo.

Spalna in jedilna soba,

skoro nova, se pomeni prodaja. Vpraša se pri J. KUHAAR, Vila Fani, Friskovec za belgijsko vojašnico. 5871

Prodajalica, katera se razume na prodajo kir. instrumentov, se takoj sprejme. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 5782

Sokoljski krog dobro ohranjen se zamena za obkovo eventualno tudi za blago. Polze se v upravnistvo »Slov. Naroda«. 5843

Soba, opremljena, s posteljo, za čas oprave vaj, (6 tednov) išče nadpomočnik v rez. Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod »Soliden 1890/5840.

Esperanto u 33 lekcije izdače u najkrajše vrijeme u nakladi društva hrv. esperantista u Zagrebu. Knjiga če obisrati deset štampanih araka. Pošto je naklada vrlo malena, stoga upozorjuje se na slavno općinstvo, da več bada izvole svoje narudžbe pripisovati na knjižaru Dragutin Zaklinčič, Zagreb, ulica 48. Cijena K 10— bez poštarine.

Proda se bud pes-čuvaj,

star eno in pol leta, pol leta, 5841

Kupi se en vagon bukovoga oglja. Ponudbe na občinski milin, Središče, Stajarsko. 5811

Lahek kolesarji za polponta, ako moge s konjsko opravo, kupi Al. Schrey, Jesenice, Gorjanske. 5793

Umetno cvetje in listje se večji množici žini prodaja pri Ivani Šiler, Kongresni trg št. 6. 5701

Dehlica, zdrava in poštena, se sprejme za domača hišna dela. Prednost imajo one, ki so že v tej stroki služile. Naslov pove upravnistvo »Slov. Naroda«. 5839

Izjednačna strožnica (Egallierdreh-bank), 2 metra vitalne dolgoti s predlagalcem (Vorgelege), napenjačno napravu (Aufspannvorrichtungen), premenljiva kolela (Wechselräder), orodje, se kmp. Cenj. ponudbe pod »Strožnica/5872« na upr. St. Nar. 5872

Pianino v dobrem stanju se prodaja.

star eno in pol leta, pol leta, 5841

V službo sprejemam dva hišna. Koledvorska ulica 6., 5803

Pisali stroj, najboljši sestava, sasma novih ali malo rabljenih želimo kupiti. Ponudbe tvtici Schwarzert drug. Zagreb, Preradovičeva 1. 3347

Popravila žepnih ur, zlatarine in srebrnine sprejme F. Čuden Sin — nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejmejo za dobro plačilo v trajno delo. Anton Steiner, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Jermova ulica št. 13. 4844

Vinski sodi. 25 do 30 dobro ohranjene in vinskih sodov, 200 do 350 litrov komad, in 3. novom (Trainwagen) se takoj prodaja. Ig. Paar, Jesenice. 5812

Proda se National-registr. blagajna tip. 422, skoro nova, Remington pisalni stroj št. 9, jako dobro ohranjen. Vprašanja Celje, poštni predal 53. 5869

Kuharica, snažna, perfektna, z 80 K mesečno plače, brikla s-harica, istotako 80 K mesečno plače, se išče za odlično krščansko hišo na Hrvatskem. Naslov: Dr. Bauer, Celje, Kolodvorska c. 8/L. 5861

Kupujem snurekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodovarno, Ljubljana. 2048

Stanovanje hito zakonski par — brez otrok — nobo in kuhinjo, proti zelo dobri nagradi v denarju ali blagu, za takoj ali vsaj za avgustovsk. termin. Cenj. ponudbe na upr. »Slov. Naroda« pod »Vrednost K 1200/5868.«

Kupim več dobro ohranjenih motornih toles, avtomobilov in nove parovozne vsake vrste za koleso, motorje in avtomobile. — Florjancič, Sečinska ulica 6. 4273

Tropinje za hrano živini

izberne tudi za med rezanico konjem, izna napredno po 40 vinarjev kilogram. Sever & Komp., Ljubljana. Varnost poljevo na zahtavo nastoj.

Proda se več postelj, visokih omar,

Proda se omar s predal in več drugih stvari na Sv. Petra cesti 78/L. 5784

Sprejme se vajenec z čežele za sedlarstvo jermenarsko obrt. Polze se: Josip Stupica, Slomškova ulica 6. 5842

Proda se šavanredno težak, visok in močan konj za težke vožnje star 8. let, cena po dogovoru. Kje. pove upr. St. Nar. 5792

Gledišče teatle za dame se napredaj. Belvelueva cesta št. 4/L. nadstropje, dezo, od 5. do 7. popoldne. (5847)

Kupim hišo s vpetjano gostilno in mehaniko, vzamem tudi v najem. Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod »Vpetjana gostilna/5817«. 5817

Sveža jatca v originalnih zabojih 1440 komadov prodaja po 75 vinarjev 1 komad pri osebnem prevozu manj ali plačilo naprej Em. Suppanz. Rogatec Sp. Stajarska. 3411

Za prodajalca v trgovino želi vstopiti gospodinja, hči boljših staršev. Razume tudi nekaj knjigovodstva in bi tudi pomagala v gospodarstvu. Kdo, pove upr. »St. Nar.« 5855

Elektronterji, večji dela z vrtilnim tokom, se iščejo za takojšnji vstop. Hrana iz tovarniške kuhinje, prosto stanovanje in razsvetljava. Ponudbe pod »E. E. 580/5810« na upravnistvo »Slov. Naroda«. 5810

Kupi se pisalni stroj dobro ohranjen, boljšega sistema, navadne velikosti. Naslov ponudnikov se prosi pod geslom »Pisalni stroj/5873« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 5873

Za vzgojitelja k otrokom v starosti dalje, najraje k hrvatski ali srbski družini v svrhu izpopolnitve jezika se pripravlja mlajša Slovenka. Vstop takoj, event. s julijem. Cenj. ponudbe na »Upr. Slov. N.« pod »Slovenka/5852.«

Imam na prodaj. Dva konja, 15 pesti visoka, 4 in 7 let stara, 4 konjske vprege, kočija za enega konja s streho, vozček za 4 peresa, voziški (farmanski) voz za enega konja, dve smetli in plug. Vprašati pri Antonu Jakobini, Kofova. 5858

Vozčki (Kupovnja) za 60 cm širok tr stari ali novi se kupijo večjo množino, eventuelno tudi ločeno po enaki ceni na 20—30 HP. Dobavni pogoji se prosijo na Sentjanški prometopis Andrej Jakli, Krmelj, Bečija. 5851

Mizarskega vajenca sprejme

Matija Ferko, Zgoranja 5824

Proda se ovoinj papir, kg a 50 vin, z juristične knjige, petrolejske svetilke in drobnarije. Naslov: g. Planat Gledališka ulica 4/L. 5813

Bela froforna obleka in drugi damski kostumi se pro dajo. Gospeška ulica št. 7. H. mader, vsak dopoldan. 5764

Bratovskoshladnični zdravnik za Hra-stnik se išče. Nastop 1. julija 1919. Plača po dogovoru. Ponudbe na Bratovsko skladnice v Trzinu. 5759

Sodi od ruma napredaj, velikost od 80 do 160 litrov, vsi v dobrem stanju, takoj za rabo. Cena po dogovoru. Vpraša se pri g. Jos. Bergmanu v Ljubljani, Poljanska c. 87. 5870

Do 200 vagonov bukovih drv in 5 vagonov lepega oglja se prodaja. Vreče za ogelje da odjemalec. Vprašanja pismeno na Janko Božič, Celje, Rotovška ulica 15. 5849

Vstopim v kompanijo

pri kakih trgovini ali tudi drugom podjetju. Trgovke, ki bi rade postale samostojne in želijo pričeti ali že imajo vpetjano trgovino, prosim da pošljejo ponudbe na P. Šusteršič, poštnoležje, glavna pošta, Ljubljana. 5858

V najem se da na eno ali dve leti pekovska obrt v ortjani in vinorodni vasi Pišče pri Brežicah s popolnoma novo opremljeno in moderno urejeno pekarnjo v novo zidani hiši. S pekarnjo se obenem odda prodajna za pecivo, 2 sobi, kuhinja in klet. Pripravno je vse to, da ne more biti boljše, za mladega mojstra ali starejšega pomočnika. Resne ponudbe sprejema vdova Terezijska Šušar, Pišče 46. 5806

Glasno nadzornistvo juž. železnice,

Ljubljana.

Absolventi nižje obrtne šole (stavbenega oddelka) se sprejmejo takoj kot aspirante za progovne nadziratelje pri južni železnici.

Reflektanti naj se osebno javijo pri podpisnem nadzornistvu.

Glasno nadzornistvo juž. železnice, Vojkova ulica.

Liko (rafija)

INDUSTRIJALCI!

Večja stavba z dvoriščem in sadnim vrtem ob vodi in državni cesti poleg kolodvorja se prodaja. Cenj. Vprašanja na Leo Kovač, Brdce. 5800

Letovišče Poljče na Gorenjskem.

617 m nadmorske višine, svež gorski zrak, proti mrazim severnim vetrovom zaščiteno od Karavank, krasna senčnata izprehajališča, lepi izleti po okolici kakor tudi na gore, kopališče, ribolov, tennis. — Električna razsvetljava, vozovi na kolodvor Lesce kakor tudi za izlete na razpolago, v hotelu pošta, brzojavi. — Sob za letovištarje je 45 na razpolago. — Za rekonvalescente, slabokrvne zračna lopa in solne kopeli. — Pojasnila in prospekte daje lastnica hotela STURM.

Blejsko jezero, Bled, Gorenjsko. Hotel Malnar in hotel Triglav

priporočata svoje lepe, na novo opremljene sobe. Električna razsvetljava! Izborna in zadostna prehrana. Lastna jezerska kopališča in čolni. Zmerno cene! Zmerno cene!

Natečaj.

Va Državni obrtni šoli v Ljubljani je pričetkom šolskega leta 1919/20 popolniti devet profesorjskih mest IX. ozir. VIII. čin. razreda, in sicer:

1. tri inženerska učna mesta za stavbo stroko;
2. tri inženerska učna mesta za strojno stroko;
3. eno inženersko učno mesto za elektrotehniko;
4. eno učno mesto za dekorativno in figurarno risanje;
5. eno učno mesto za obrtno-trgovsko predmeto.

Za razpisana mesta se zahteva visokošolska izobrazba. Na poverjeništvu za uk in bogocastje naslovljene prošnje je vložiti pri ravnateljstvu do 30. junija 1919. Natančnejši pogoji se nahajajo v Uradnem listu z dne 26. maja t. l. št. XCVIII. Pojasnila daje tudi ravnateljstvo. 5644

Ravnateljstvo državne obrtne šole.
V Ljubljani, 30. maja 1919.

DROGERIJA
J. C. KOTAR
FOTOMANUFAKTURA
LJUBLJANA
Wolfova ulica 3.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.
Specijalno stavb. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilscherjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke. Tehnična mnenja. Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

5859

Vr VII 193/19-36

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Deželno sodišče v Ljubljani je razsodilo tako:

Alojz Janž, rojen 4. aprila 1900 v Mariboru, pristojen v Maribor, kat. vere, samski, natakar v Mariboru, sedaj v preiskovalnem zaporu pri deželnem sodišču v Ljubljani, predkaznovan,

je kriv

da je koncem leta 1917 v Ljubljani a) pokupoval potrebne reči, namreč pušivo, kavo, orehe, moko, vreče, oblike in odelje v svojo navijanje cen ter s temi potrebščinami veržil, b) zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, za prej omenjene potrebščine čezmerne cene, pri čemer je prevzel krivični dobiček 2000 K.

S tem je zakrivil pregrešek draženja in verženja ad a) po § 23 št. 3 in ad b) po § 20, št. 2, lit. b. ces. naredbi z dne 24. marca 1917, št. 131 d. z.

ter se obsodi

z ozirom na § 135 k. z. z uporabo § 54 k. z. na 3 (tri) mesece težke ječe, postopne z enim trdim ležiščem na mesec, v katero kazen se v smislu § 55 a k. z. vstope zavarovalni in preiskovalni zapor od 8. aprila 1918 1/2 ure popoldne do 11. maja 1918, 10-15 dopoldne in od 24. februarja 1919 12 ure popoldne, do 9. maja 1919, 19 ure, vsled česar se izreče, da je kazen prestana ter po § 389 k. z. na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Ob enem se v smislu § 45, št. 1 prej omenjene ces. naredbe odreja, da se ima razsodba brez razlogov po pravnomočni razglasitvi na obtožbenice stroške v vseh ljubljanskih dnevnikih in na občinski deski mestnega magistrata Ljubljanskega.

V Ljubljani, dne 9. maja 1919.

Lepa polt — le v rok nese mnogo prednosti, tako v zdravstvenem kakor v družabnem odru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva prečiščena „Elsa“ pomaga za obnavljanje in negovanje kože, odstrani nečistočo, ojača prižge, brani proti solnčnim žarkom, bori, razkavosti, velosti kože. Lestek močnejše vrste 6 K. Omoti in postolina se razna posebej najceneje.

Namesto škodljivega mila — njegovo milo „Elsa“, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobroto in neškodljivost kakor pred vojno. Boljše in finije za negovanje kože v današnjem času si niti misliti ne moremo.

se more dočeti samo s Fellerjevo „Elsa“-Taschens pomado

Bujne lase — za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in ostreež. Lestek močnejše vrste 6 K. Omot in postolina se razna posebej najceneje.

Za vsakdanje negovanje telesa — so Fellerjeve „Elsa“ toaletne pastile za tiskanje telesa, otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kartona K 1-50.

S seboj vzeti — in povsod v žepu nositi se more bolj občutljivi, Ma-dec, osvobodijo Fellerjevo „Elsa“ mentolni nigranski črtili. V toaletni ceni K 1-50. Izvrtin proti glavobolu in migreni. Tudi se tudi proti vohaliji in razviti. Voda na oči (collyrium) 2-50 K. Kapljice proti zoboboli K 2-50. Pravi nagraški pravi sok proti hudim steklenicam 4 K. Pravega kognjaka v stek. 6 in 16 K.

Za želočec — prava želočca tinktura, vel. stek. K 10, balzam (medu) mala stek. 2 K.

Kurja očesa — odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura „Elsa“ (tinktura) skupaj s čopičem 3 K in turist. obliž po 3 K K 1-50.

Proti potanju telesa in nog — je Fellerjeva „Elsa“ prlek z vrpcom K 1-50.

Krmilni prašek za živino — danes poznani za svetel bel. Karton K 2. Omot in postolina se razna posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju

Evgeniu V. Feller
Stahlan, Elsa try št. 228
(Hrv. Primožarje)

Mihael Žerjav
vojaški evidenčni asistent
Marija Žerjav vdova Brežan
roj. Markič
— poročena —
Litijska, dne 8. junija 1919.

DRVA
meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski 31. 5857

Haloško VINO
lastnega pridelka oddaja
H. Košir v Ptuj.

Tovorni avtomobil
40 konjskih sil, fabrikat „Nesseldorff“, nosi 2000 kg, predvojni proizvod, se prodaja.
Ponudbe na **Karlo Krejči, optičar, Sarajevo.** 5820

Vinska klet pri Maliču
Ljubljana, nasproti glavne pošte, pod Jadransko banko. — Točijo se v kleti in čez ulico pristna, stara in nova, bela, rdeča in črna vina. — Si občinstvu se najtopleje priporoča
Stanko Jesenko.

Umetniške, pokrajinske, ljubljanske in druge
RAZGLEDNICE
na debelo in drobno se dobe po zmernih cenah
v Narodni knjigarni v Ljubljani

Trgovina vina na veliko
Andrija Golubič
Zagreb, Jurišičeva ulica 10.
PRODAJE:
Vino belo in rdeče, staro in novo, moslavinsko, graševino. Rum najboljšje vrste do 40 % jakosti, fini aroma, Slivovko lansko in dveletno, enkrat in dvakrat žgano, do 40 % jakosti, od modrih bosanskih sliv, najboljših obče. Vse na vagone in manjših količinah, hitro in točno odpremljanje! Posredujem za vsakovrstno nabavo živil, gospodarskih proizvodov itd. — Zastopnik za Ljubljano in okolice
Ivan Koželj, Tržaška cesta št. 27.

Dionička tiskara u Zagrebu.
Poziv dioničarima!
Usled zaključka izvanredne glavne skupštine sjediti će se naše društvo sa
Hrvatskim štamparskim zavodom d. d.
u Zagrebu
u jedno poduzeće pod naslovom potonjega poduzeća.
Dioničari „Dioničke tiskare“ pozivaju se ovim, da svoje dionice do uključivo 30. o. m. predlože Hrvatskom štamparskom zavodu d. d. u Zagrebu, Gundulićeva ulica 18, koja će im prema njihovom izboru izplatiti K 300— po dionici ili izručiti potvrdu na 4 (četiri) dionice Hrvatskog štamparskog zavoda d. d. u Zagrebu VI. emisije.
U Zagrebu, dne 2. lipnja 1919. **Ravnateljstvo.**

Hrvatski štamparski zavod d. d. u Zagrebu.
Vsljedit zaključka naše VI. redovite glavne skupštine, te izvanredne glavne skupštine „Dioničke tiskare“ u Zagrebu ujedinijuju se ova dva poduzeća u jedno, koje će pod dosadašnjom tvrdkom
Hrvatski štamparski zavod d. d. u Zagrebu.
nastaviti svoje delovanje.
Pozivamo stoga dioničare „Dioničke tiskare“, da do istju čivo 30. o. m. kod naše blagajne (Gundulićeva ulica 18) predlože u svrhu izmjene svoje dionice. Hrvatski štamparski zavod isplatiti će po dionici „Dioničke tiskare“ K 300— u gotovom novcu ili će izručiti potvrdu na 4 (četiri) dionice Hrvatskog štamparskog zavoda VI. emisije.
Povodom ove fuzije povisuje Hrvatski štamparski zavod svoju dioničku glavnici za K 2.000.000—. Pobilje u odnosnom prospektu.
Ravnateljstvo.

! SVETLA !

Baterije, žarnice, elektrotehnički predmeti, (izdelek svetlovne slovanske tvornice.) Generalna reprezentanca za en gros v kraljestvu SHS
JANKO POGACAR, ZAGREB, 1887
Začasno Ljubljana, Hirska ulica št. 29/L

Prva hrvatska tovarna za električno industrijo Zagreb
Ivan Paspas
ZAGREB: Tovarna in poslovalnica Gundulićeva ulica 41.
Prevzema urejenja električnih pogonov. Velika zaloga električnega pribora. Zažulje na veliko in malo. Specijalno olje za mazanje električnih strojev. Tovarniško popraviljanje električnih strojev. Tovarna žepnih baterij „CROATIA“

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča
Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena v knjigarni K 15—, v tadem ovoju po pošti K 16-50.

Banatska moka
Komisija „BALKAN“
prodaja dekler traja zaloga
lepo belo moko
za kuho in kruh. Oddaja samo cele vreče.

Št. 961 **Dražba lesa.** 5803

V gozdu „Kokovnica“ k trški občini spadajočem, se prodaja okoli 300 m trdega in okoli 300 m mehkega smrekovega lesa, in sicer najvišjemu ponudniku.
Sekanje, pripravljanje hlodov in drv je stvar kupca, odmerjenje ter izročitev lesa se zgodi na staniščih. Ponudbe se imajo oddati zapečatene v kuvertah, na katerih naj bo naslov „ponudba za les“ do 20. junija 1919. pri občinskem uradu v Trziku, kjer so tudi na vpogled kupni pogoji.
Trški občinski urad Tržič,
dne 4. junija 1919.

Razkrinkani Habsburžani
Senzacionalna knjiga
„Moja preteklost“
od grofice Karischove, načelnice cesarice Elizabete je izšla ravnokar v slov. prevodu v založbi Umet. propagande v Ljubljani, Sodna ulica 5, kjer se od četrtka naprej tudi dobi. Predznanba naročil tudi tam.
Pripomba: Predležena knjiga je brez vsake literarne cene. Pač pa svedoči — pisana od nekakine cesarice — ne samo o njeni moralni revščini, ampak o popolni propasti krogov od nedavna najvišjih. Smatramo jo le kot dobro sredstvo, da se izbežijo zadnje sledi spoštovanja do Habsburžanov p. nas. Zaradi tega ta izdaja.
Založništvo.
Deželna zveza za tujski promet in turizmo
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

Razglas
hotelirjem in gostilničarjem na Gorenjskem.
Zaradi reklame in oglašujočih se tujcev potrebujemo sledeče natančne podatke:
1) kateri kraj so prometu pristopni;
2) kateri hoteli in gostilne so otvorene;
3) katere približne cene ima vsak podjetnik za sobe in prehrano (neobhodno potrebno).
Vabimo interese, da nam najkasneje do 20. junija t. l. vpošljete te podatke, ker bi se sicer ne mogli za letošnjo sezono nanje ozirati.
V Ljubljani, dne 6. junija 1919. **Ravnateljstvo.**

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE
PRIMOŽA TRUBARJA
USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI
Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovanske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Sloveni.
Cena s pošto kron 5-50
NAR. KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7